ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

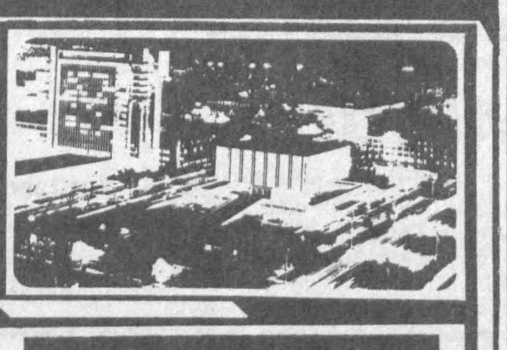

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 125 (8.860) ◆ 1996 йил ◆ 21 октябрь, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

ТИКЛАНГАН ТАРИХИЙ ҲАҚИҚАТ ТАНТАНАСИ

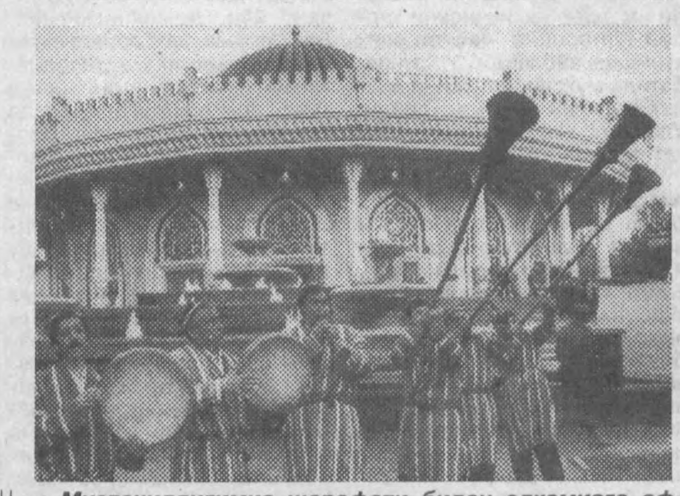

Мустақиллигимиз шарофати билан елкамизга офтоб тегди. Ўзлигимизни, не буюк зотларнинг вориси эканлигимизни, теран тарихимизни англай бошладик. Бой маданий меросимиз халқ мулкига айланмоқда. Миллий қадриятларимиз кўнглимиз уйини, онгу шууримизни чароғ янглиғ ёритиб турибди. Президент Ислом Каримовнинг ташаббуси, айтиш лозимки, жасорати билан соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллик муборак санасини нишонлаш тўғрисида Фармон чиқарилиши, 1996 йил — Амир Темур йили деб эълон қилиниши бу борадаги хайрли ишларнинг юксак нуқтаси — гултожи бўлди. Яхшиликнинг шарофати билан деганларидек, юбилей боис мамлакатимизда мисли кўрилмаган бунёдкорлик ва ободончилик ишлари амалга оширилди.

Мана, орзиқиб кутилган дамлар — улуғ тўй кунлари етиб келди. Ҳар бир ватандошимиз тилида буюк бобокалонимизнинг азиз номи такрор-такрор зикр этилмоқда. Шу кунларда бобомизнинг авлодлар эъзози ва эҳтиромидан шод ва миннатдор руҳи юртимиз бўйлаб кезиб юрган бўлса, не ажаб...

САМАРҚАНД

Бу кўҳна шаҳар ва Амир Темур номи бир-бири билан чамбарчас боғлиқ.

Зеро, буюк марказлашган давлат барпо этган соҳибқирон уни ўз мамлакатининг пойтахти қилган, унинг довруғини бутун дунёга таратган эди. Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган асосий тантаналарнинг бу ерда ўтказилиши ҳам бежиз эмас.

Шу кунларда Самарқанд ўзгача шукуҳ ва гўзаллик касб этган. Шаҳар жамоатчилиги буюк бобокалонимиз тўйига пухта тайёргарлик кўрди. Ўнлаб тарихий обидалар таъмирланди, соҳибқирон номи билан боғлиқ қадамжолар обод қилинди, янги иншоотлар қурилди.

18 октябрда республика Президенти Ислом Каримов Самарқанд шаҳрига келди.

Шаҳар аэропортида Президент Ислом Каримовни вилоят ҳокими А. Мардиев, Самарқанд шаҳри ҳокими А. Носиров ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Машиналар кортежи шаҳарнинг юбилей арафасида бунёд этилган Амир Темур майдони сари йўл олади. Майдон байрамона безатилган. Соҳибқирон таваллудининг 660 йиллиги ҳамда Самарқанд шаҳрининг «Амир Темур» ордени билан мукофотланишини кутловчи алвонлар ҳилпираб турибди. Майдонга шаҳар меҳнат жамоалари, маҳаллалар, жамоат ташкилотлари, миллий маданият марказлари вакиллари ҳамда вилоятнинг барча туманларидан келган меҳмонлар йиғилган.

Президент Ислом Каримов ва унга ҳамроҳлик қилувчи кишилар майдонга кириб келадилар. Улар Амир Темур ҳайкали томон йўл оладилар. Президент рамзий лентани қирқади. Йиғилганлар кўз ўнгида музаффар Амир Темурнинг салобат тўкиб тахтда ўтирган сиймоси намоён бўлади. Ўзбекистон Давлат мадҳияси янграйди.

Президент Ислом Каримов ҳайкал пойига гулчамбар қўйди. Самарқанд вилояти, шаҳри ҳокимликлари ва меҳнат жамоалари вакиллари ҳам буюк бобокалонимиз хотирасига ҳурмат бажо келтириб, ҳайкал пойига гуллар қўйдилар.

Кўтаринки тўй арафасида республика Президенти Ислом Каримов Фармонига кўра Самарқанд шаҳри «Амир Темур» ордени билан мукофотланган эди. Бу ерда ана шу юксак мукофотни топшириш бағишланган тантанали митинг бўлиб ўтди. Уни Самарқанд вилояти ҳокими А. Мардиев очди.

Митингда юртбошимиз нутқ сўзлади. Давлатимиз раҳбари Самарқанд аҳлини юксак мукофот билан кутлаб, соҳибқирон таваллуди байрами кунларида шаҳарга биринчи рақамли «Амир Темур» орденини топширилиши рамзий маънога эга бўлган тарихий воқеа эканлигини таъкидлади ва ушбу унутилмас кун — 18 октябрни «Самарқанд куни» деб эълон қилиш таклифини айтди. Таклифни йиғилганлар қарсаклар билан маъқулладилар.

Майдонга Самарқанд шаҳри байроғи олиб кирилади. Йиғилганларнинг қизғин олқишлари остида Ислом Каримов унга «Амир Темур» орденини қадаб қўйди.

Митингда сўзга чиққанлар Самарқанднинг юксак орден билан мукофотланиши шаҳарнинг ватанимиз тарихида тутган беқиёс ўрни, самарқандликларнинг асрлар давомида миллий фан ва маданиятимизни ривожлантиришга қўшган буюк ҳиссасининг эътирофи эканини мамнуният билан қайд этдилар. Орадан олти аср ўтиб Амир Темур ўз пойтахтига қайтганини, мустақил Ўзбекистонимизда янги уйғониш даври кечаётганини таъкидлаб, маданият ва маънавиятни юксалтириш, тарихий қадриятларни тиклаш борасида қилинаётган ишлар ҳамда эътибор ва ғамхўрлик учун мамлакатимиз Президентига миннатдорлик изҳор этдилар.

Соҳибқирон ҳайкали очилиши ҳамда шаҳарга «Амир Темур» ордени топширилишига бағишланган анжуман билан Самарқандда буюк бобокалонимиз таваллудининг 660 йиллигига бағишланган тантаналар бошланди.

Байрам шодиёналари, сайллари давом этмоқда.

ШАҲРИСАБЗ

Муборак юртимизнинг қадимий маданий ўчоқларидан бири бўлган Шаҳрисабз соҳибқирон Амир Темурнинг болалиги кечган, унинг илк зафарларига, кувонч ва ташвишларига гувоҳ маскандир.

Бу қадимий шаҳар Хусрав Деҳлавий, Мирзо Бедил, Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий, Бобур каби куйлаб шеърият, фан дарғалари, давлат арбобларин фаолиятига ҳам дахлдордир. Бироқ, юртимизнинг, унинг гўзал гўшаларидан бири бўлмиш Шаҳрисабзнинг довруғини оламга ёйишда, Ватанимиз ободончилиги, маданияти ривожида соҳибқирон Амир Темурнинг ҳиссаси ғоят беқиёсдир.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 18 октябрь куни Шаҳрисабзга ташриф буюрди. Мамлакатимиз раҳбарини Қашқадарё вилояти ҳокими О. Пармонов, Шаҳрисабз шаҳри ҳокими А. Зайниддинов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Автомашиналар карвони қадимий шаҳарнинг «Буюк ипак йўли» кўчаси бўйлаб Амир Темур номидаги майдон сари йўл олди.

Президент Ислом Каримов ва унга ҳамроҳлик қилаётган кишилар байрамона безатилган майдонга кириб келди. Майдоннинг қадим Оқсарой пештоқидан марказида Амир Темурнинг улуғвор ҳайкали кўтарилган. Шуни таъкидлаш керакки, соҳибқироннинг Самарқанддаги ва Шаҳрисабздаги ҳар иккала ҳайкалини ҳам таниқли ҳайкалтарош Илҳом Жабборов яратган. Кўксингни ғурурга тўлдирувчи Ўзбекистон мадҳияси оҳанглари остида Президент Ислом Каримов рамзий лентани қирқиб, соҳибқирон ҳайкалини очади.

Амир Темур ҳайкали пойига Президент Ислом Каримов гулчамбар қўйди.

Шундан сўнг майдонда Шаҳрисабз шаҳрига «Амир Темур» ордени топширилишига бағишланган митинг бошланди. Митингни Қашқадарё вилояти ҳокими О. Пармонов очди.

Митингда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади ва Шаҳрисабз шаҳри байроғига юксак орденни қадаб қўйди.

Сўзга чиққан Ўзбекистон Президентига тарихий анъаналарни, миллий маданиятни тиклаш, бобокалонимиз номини улуғлаш борасида амалга оширилаётган ишлари учун миннатдорлик билдирдилар. Соҳибқирон таваллуд топган юрт бўйлаб тантаналар ва халқ сайли бошланди.

* * *

Президент Ислом Каримовга Самарқанд ва Шаҳрисабз сафарида Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейини ўтказиш республика ташкилий қўмитаси раиси Исмоил Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Темур Алимов, Хайрулла Жўраев, Бош вазир ўринбосари Саидмухтор Саидқосимов, Президентнинг Матбуот котиби Мурод Муҳаммад Дўст ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

Шу куни Президент Ислом Каримов Шаҳрисабздан Тошкентга қайтиб келди.

Аҳмад ХЎЖА,
Амирқул КАРИМОВ,
Шуҳрат УМИРОВ,
ЎзА махсус мухбирлари.

СУРАТЛАРДА: *газетанинг аввалги сонида хабар қилинган пойтахтдаги Темурийлар тарихи давлат музейининг очилиши маросимидан лавҳалар.*

ХАЛҚИМИЗ БОР ЭКАН, АМИР ТЕМУР НОМИ БАРҲАЁТДИР

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ТЕМУРИЙЛАР ТАРИХИ ДАВЛАТ МУЗЕЙИНИНГ ОЧИЛИШИ МАРОСИМИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Ҳурматли меҳмонлар!

Қадрли оқсоқоллар, муҳтарам уламолар!

Бугунги муборак жумъа тонгида Оллоҳ таоло барчамизни яна бир хайрли кунга етказди. Соҳибқирон бобомиз — ҳазрати Амир Темур руҳини шод қилиб, унинг таваллудининг табаррук 660 йиллигини нишонламоқдамиз.

Биз бугун муқаддас Ислом динимиз буюрган бир фарзини — ўтган аждодларимизнинг руҳларини хотирлаш ва шод этишдек эзгу бурчимизни адо этмоқдамиз.

Муаззам пойтахтимиз Тошкент марказида улуғ Амир Темур номи билан аталувчи гўзал хиёбонда яна бир тарихий воқеанинг гувоҳи бўлиб турибмиз. Соҳибқирон бобомиз ва унинг шавкатли авлодларига бағишлаб бунёд этилган муҳташам кошонанинг очилиш маросимида қатнашмоқдамиз. Бугунги мерасим ота-боболаримиздан қолган қадимий одатларга биноан табаррук Қуръон билан бошланди, юртга ош тарқатилиб, дуои таkbирлар қилинди.

Кўпнинг дуоси — кўл, деган нақл бор халқимизда. Умид қиламизки, шу кутлуғ айёмда покиза ният билан қилган хайрли амалларимиз, олижаноб тилакларимиз тангримиз даргоҳида қабул бўлгусидир.

Чунки улуғ боболаримизнинг руҳларини шод этсак, улардан ҳимоят тилаб турсак, юртимизга файз, кут-барака ёғилади, халқимизнинг ризқи бутун, иймони мустаҳкам бўлади, иншоллоҳ.

(Давоми 2-бетда).

АЗАЛИЙ БУЮКЛИК МАСКАНИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ САМАРҚАНД ШАҲРИДА АМИР ТЕМУР ҲАЙКАЛИНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Азиз ватандошлар!

Муҳтарам меҳмонлар!

Қадрли самарқандлик биродарлар!

Аввало, бугунги файзли ва тарихий бир кунда шаҳри азим Самарқандга, барча вилоятларимиз аҳлига беқиёс ҳурматимни, фарзандлик меҳримни изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Аждодларни хотирлаш, уларнинг руҳини шод этиш халқимизнинг азалий удумидир. Бу муқаддас анъана авлодларни эзгуликка, ўтганлар олдидаги ворислик бурчини адо этишга чорлайди.

Бугун сиз билан ана шундай кутлуғ дақиқаларда учрашиб турибмиз. Фурсатдан фойдаланиб, иймон-эътиқоди фахрийларимизга, Самарқанд аҳлига, улуғ бобокалонимиз Амир Темур арвоҳини шод этиш учун йиғилган барча инсонларга самимий миннатдорчилик билдираман.

Азиз дўстлар!

Қачонки, биз Амир Темур ҳазратларини ёд этар эканмиз, соҳибқирон салтанатининг пойтахтини ҳам эҳтиром билан тилга оламиз.

Чунки Амир Темур ва Самарқанд тушунчаларини бирбиридан айри ҳолда тасаввур этиб бўлмайди.

Самарқанд — халқимиз, миллатимиз довруғини бутун дунёга таратган, мингминг йиллик тарихга эга азалий масканимиздир.

Самарқанд — ўтмиши шарафли, бугуни саодатли, келажаги абадий шаҳардир.

Самарқанднинг ана шу оламшумул шуҳратига, тенгсиз салобатининг юксалишига, шонли тарихига беқиёс ҳисса қўшган зот бобомиз Амир Темурдир.

(Давоми 2-бетда).

СОҲИБҚИРОН КАМОЛГА ЕТГАН ЮРТ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ШАҲРИСАБЗ ШАҲРИДА АМИР ТЕМУР ҲАЙКАЛИНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Муҳтарам дўстлар!

Бугун Темурбек бобомизнинг қадимий юртида, мард ва танти, ҳалол ва шижоатли, орияти баланд, иймони бутун инсонлар юртида туриб, авваламбор гўзал Шаҳрисабз аҳлига, бутун Қашқадарёликларга эзгу тилакларимни изҳор этаман!

Қадимий ва табаррук Шаҳрисабз замини ғоят кутлуғ масканлир. Жаҳон маданияти бетимсол намояндаларининг вужудга келишига асос бўлган тупроқдан ажралмас шаҳар. Жамоат орасида Хусрав Деҳлавий, Мирзо Бедил, Мирзо Голиб каби донишмандларимиз ота-боболари худди шу жойда камол топганлар. Лекин бу юртнинг бутун жаҳонга машҳур этган, донғини таратган зот, шубҳасиз, соҳибқирон Амир Темур бобомиздир.

Ҳазрати Амир Темурнинг бутун суронли умри, унинг бунёдкорлик билан йўғрилган фаолияти салкам етти асрким, халқимиз, миллатимиз номини оламга ёйиб келмоқда. Бу номни мустабид тузум қанчалик топташга уринмасин, дунёнинг пок ниятли кишилари уни аждодимизга юксак ҳурмат-эҳтиром кўрсатишни тўхтатмадилар.

Ҳар бир халқнинг ҳаётида шундай юксак кунлар бўладики, бу кунлар тарихдан ўрин олади.

Муборак истиқлол бобомизнинг номини қайтиб берди, унинг руҳини шод этди.

(Давоми 2-бетда).

ТОШКЕНТДАГИ МУЛОҚОТ

21 октябрь куни Тошкентда туркий тилли давлатлар — Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркия, Туркманистон ва Ўзбекистон раҳбарларининг учрашуви бўлади.

Бу олий даражадаги тўртинчи учрашувдир. Бундан илгари Анқара, Истамбул ва Бишкек шаҳарларида учинчи олий мулоқотлар бўлиб ўтган эди. Ўтган йили август ойида Қирғизистон пойтахтида олти туркий давлат раҳбарлари мафкуравий учрашуви Тошкентда ўтказилиши қарор қилинган эди.

Бу сафар асосий эътибор гуманитар соҳа ва бошқа муҳим масалалар борасида ҳамкорлик қилишга қаратилади. Шунингдек, иқтисодиёт, транспорт, савдо масалалари муҳокама қилинади. Мулоқот якунида Тошкент декларациясини қабул қилиш назарда тутилган. Шу йил ўтказилган бу учрашувда олти давлат раҳбарлари ушбу бўлиб ўтган ишнинг гурухларининг йиғилишида олий даражадаги тўртинчи учрашув буюк давлат арбоби Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейи кунларида ўтказилиши келишиб олинган эди.

«Жаҳон» ахборот агентлиги.

МАМЛАКАТИМИЗГА ТУРКИЯ ПРЕЗИДЕНТИ КЕЛДИ

20 октябрь куни мамлакатимизга Туркия Республикасининг Президенти Сулаймон Демирэл келди. Пойтахт аэропортида юксак мартабали меҳмонни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов самимий кутиб олди.

Кутиб олиш маросимида Республика Бош вазири Ўткир Султонов, Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов ҳозир бўлдилар.

Тошкент аэропортида бўлиб ўтган қисқа муддатли суҳбатдан сўнг олий мартабали меҳмон Дўрмон қароргоҳи сари йўл олдилар.

Шу куниёқ Дўрмон қароргоҳида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Туркия Республикаси Президенти Сулаймон Демирэл билан суҳбати бўлиб ўтди. Икки давлат раҳбарлари мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар тааллуқли кенг қамровли масалалар хусусида фикр алмашдилар. Бунда алоҳида эътибор гуманитар соҳадаги алоқаларни ривожлантириш заруратига қаратилди. Томонлар ўзаро манфаатли алоқалар ҳар икки мамлакат манфаатларига жавоб беришини таъкидлаб ўтдилар. Ўзбекистон—Туркия муносабатларининг барча соҳаларидаги ҳамкорликни ривожлантиришга оид ҳужжатлар имзоланганлиги мамнуният билан қайд этилди.

ПОЙТАХТ ҚУРИЛИШЛАРИ БИЛАН ТАНИШУВ

19 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов пойтахтимизнинг Алишер Навоий номидаги миллий хиёбони мажмуида олиб борилаётган қурилиш ишлари билан танишди.

Мамлакатимиз раҳбари пойтахтимизнинг энг азиз ва қадамжоларидан бирига айланиб қолган ушбу хиёбонда бунёд этилган кўл ва бу ердаги бошқа ишлар билан танишди.

Давлатимиз раҳбари кенг кўламли бунёдкорлик ва кўкаламзорлаштириш ишларининг сифати ва олиб борилаётган ободончилик ишларини ижобий баҳолади.

Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов Президентимизга хиёбон ёнида қурилиши юборилган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг янги биноси ҳақида ахборот берди. У, шунингдек, лойиҳа бўйича хиёбон ёнида кўл барпо этилаётганини ва бу ерда ўзгача кўриниш ва бажариладиган ишлар ҳақида сўзлаб берди.

Давлатимиз раҳбари кенг кўламли бунёдкорлик ва кўкаламзорлаштириш ишларига юксак баҳо бериб, улар ҳақида қимматли маслаҳат ва кўрсатмалар берди.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Жаҳон банки вице-президенти Йоханнес Линн бошчилигидаги делегация аъзолари Бош вазир ўринбосари Саидмухтор Саидқосимов билан учрашдилар.

❑ Хоразмда Амир Темурга ўрнатилган ҳайкал тантанали вазиятда очилди.

❑ «Ўзэлектроаппарат» ҳиссадорлик жамиятига 55 йил тўлди.

❑ Валюта биржасида бўлиб ўтган навбатдаги савдода 1 АҚШ долларининг қиммати 44 сўм даражасида қайд этилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Россия Президенти Борис Ельцин мамлакат парламентининг собиқ раиси Иван Рыбкинни Хавфсизлик кенгашининг котиби, Президентнинг хавфсизлик масалалари бўйича ёрдамчиси ва Чеченистондаги мухтор вакили лавозимларига тайинлади. Маълумки, яқинда генерал Александр Лебедь худди шу лавозимлардан бўшатилган эди.

❑ Белоруссияда Президент билан парламент ўртасидаги мухолифатчилик янада кучаймоқда. Шаҳба куни Минскда Президентга қарши минг кишилик намойиш ўтказилди. Айни пайтда Президент Александр Лукашенко тарафдорлари ўз йиғилишларида тўпландилар. Унда сўзга чиққан Александр Лукашенко мамлакатнинг янги таҳрирдаги Конституциясини тўғрисида референдумни парламент таклиф этган 24 ноябрда ўтказишга биринчи марта рози эканлигини билдирди.

❑ Тожикистонда полковник ҳарбий унвонига эга Россия чегарачиларидан бири ўз уйи олдида номаълум кишилар томонидан ўлдирилди.

❑ Украина Президенти Леонид Кучма юқори лавозимдаги раҳбарларнинг олган квартиралари мамлакатнинг уйжой қонунчилигига мослигини текшириб кўриш ҳақидаги фармойиш берди.

ХОРИЖДА

❑ Ўзбекистон Республикасининг Мисрдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Шамсуддин Бобохонов Жазоир Президенти билан учрашди.

❑ Франция Президенти Жак Ширакнинг Яқин Шарққа ташрифи бошланди. У Дамашқда Сурия Президенти Хафиз Асад билан музокара ўтказди. Жак Ширак Исроил, Фаластин, Ливия ва Мисрда ҳам бўлишни режалаштирган.

❑ Хитойда олий таълим соҳасида ҳам бозор ислоҳотларини амалга оширишга киришилди. Жумладан, шу йилдан бошлаб 661 та олий ўқув юртида таълим пуллик бўлди.

❑ Ҳиндистонда собиқ бош вазир Нарасимха Раонинг турли қонунбузарликларга йўл қўйганлиги билан боғлиқ можаро кучайиб бормоқда. Ҳозирги пайтда унинг иш юзасидан бир нечта текширув олиб борилмоқда.

❑ Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Бурундида менингит касаллиги тарқалганини маълум қилди ва уни бартараф этишга дори-дармон жўнатди. Сўнгги кунларнинг ўзида бу касалликдан Бурундида 73 киши ҳалок бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН — ПОКИСТОН: ҲАМКОРЛИК МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Ўзбекистон ва Покистон ўртасидаги ҳамкорлик кейинги йилларда тобора равнақ топаётир. Бугунги кунда мамлакатимизда юздан зиёд қўшма корхоналар фаолият кўрсатаётган, савдо-сотиқ, маданий алоқаларимизнинг ривожлана бориши икки мамлакат халқлари манфаатларига хизмат қилмоқда.

18 октябрь куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов таклифига биноан Покистон Президенти Фарух Аҳмадхон Легҳарийнинг мамлакатимизга расмий ташриф буюриши давлатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатларни янада мустаҳкамлаш йўлидаги янги қадам бўлди.

Шу куни Дўрмон қароргоҳида Покистон Президентини расмий кутиб олиш маросими бўлди. Олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Покистон Президенти Фарух Аҳмадхон Легҳарий махсус шоҳсупага кўтарилдилар.

Ҳар икки давлат мадҳиялари янгради. Президентлар фахрий қоровул сафи олдидан ўтиб, Ўзбекистон ва Покистон ҳукуматлари расмий делегациялари аъзолари билан ўзаро таништдилар.

Олий мартабали меҳмонни кутиб олиш чоғида Ўзбекистон ҳукумати аъзолари, мамлакатимиздаги хорижий давлатлар элчихоналари ва халқаро ташкилотлар ваколатхоналари раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

Расмий кутиб олиш маросимидан сўнг Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Покистон Президенти Фарух Аҳмадхон Легҳарий ўртасида яккама-якка суҳбат бўлди. Президентлар ҳар икки давлат ўртасидаги муносабатларни янада мустаҳкамлаш, ўзаро ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш билан боғлиқ масалалар борасида фикр алмашдилар.

(ЎзА).

* * *

19 октябрь куни эрталаб Дўрмон қароргоҳида Ўзбекистон ва Покистон делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлиб ўтди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов икки мамлакат ўртасида қисқа давр мобайнида турли соҳаларда мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатилгани ва тобора ривожланиб бораётганини эътироф этди.

Музокараларда икки давлат билан чегарадош бўлган қўшни Афғонистондаги беқарор вазият юзасидан фикр алмашилди. Бунда Ўзбекистон ва Покистоннинг саъй-ҳаракатлари минтақада барқарорлик ва осойишталик ўрнатишга қаратилганлиги таъкидлаб ўтилди. Музокараларда, шунингдек, икки давлат ўртасидаги иқтисодий алоқалар тараққиёти ҳам кўриб чиқилди. Келгусида ишлаб чиқариш соҳасига қарашли йирик қўшма корхоналар ишга тушириш имконлари кўрилди.

Музокаралардан сўнг шу ернинг ўзида қўшма ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Ўзбекистон ташқи ишлар вазири билан Покистон нефть ва табиий ресурслар вазири икки мамлакат ҳукуматлари ўртасида наркотик воситалар ва психотроп моддалар ноқонуний тарқалишига қарши биргаликда кураш олиб бориш, шунингдек терроризмга қарши курашдаги ҳамкорлик ҳақидаги шартномаларга имзо чекдилар.

Ўзбекистон ва Покистон Президентлари матбуот конференциясида журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

* * *

Покистон Ислом Республикаси Президенти Фарух Аҳмадхон Легҳарий Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ҳамроҳлигида пойтахтда шеърият мулкининг султони Алишер Навоийга ўрнатилган ҳайкал пойига гулчамбарлар қўйиб, бобокалонимиз хотирасига ҳурмат бажо келтирдилар.

Президентимиз мартабали меҳмонга Алишер Навоий хотира мажмуининг қурилиш тарихи, унинг пештоқида битилган ҳикматли сўзлар ва илгари сурилган ғоялар хусусида сўзлаб бердилар. Давлатимиз раҳбари, шунингдек, Фарух Аҳмадхон Легҳарий жанобларини бобомиз номи билан аталган хиёбонда олиб борилаётган ободончилик ишлари билан таништирди.

Гул қўйиш маросимида Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов ҳозир бўлди.

* * *

Покистон Ислом Республикаси Президенти Фарух Аҳмадхон Легҳарий шу куни республика Олий Мажлисида бўлди. Олий Мажлис раиси Эркин Халилов меҳмонларни дипломатия анъаналари билан кутиб олди. Суҳбатда Ўзбекистон ва Покистон ўртасидаги парламентлараро алоқаларга тўхталди. Икки давлат парламентлари ўртасида ҳамкорлик алоқалари ривожланиб бораётганлиги таъкидланди. Ўтган йили Ўзбекистон парламенти аъзоларининг Покистонда бўлиши икки давлат ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда муҳим қадам бўлди. Шунингдек, Эркин Халилов меҳмонларга республика Олий Мажлиси ва халқаро парламентлараро алоқалари хусусида ҳам сўзлаб берди.

Покистон Ислом Республикаси Президенти Ўзбекистоннинг беш йил давомида тараққиёт йўлида дадил қадамлар қўйаётганлигини, бунда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг саъй-ҳаракатлари катта эканлигини алоҳида эътироф этди.

Қабул маросимида Ўзбекистон ва Покистон парламентлараро алоқаларни кенг кўламда ривожлантириш билан боғлиқ бошқа масалалар хусусида ҳам сўз юритилди.

Шунингдек, шу куни олий мартабали меҳмон куни-кеча очилган Темурийлар тарихи давлат музейига ташриф буюрди. Ўзбекистонга ташриф буюрган меҳмон мазкур муаззам иншоотнинг экспонатлари билан танишди. Покистон Ислом Республикаси Президенти музей экспонатларини диққат билан кўздан кечирди. Ташриф сўнгида Покистон Ислом Республикаси Президенти музейнинг фахрий дафтарига ўз дастхатини қолдирди.

Олий мартабали меҳмонга республика ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов, Покистоннинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Шафқат Али Шайх ҳамроҳлик қилдилар.

Шу куннинг иккинчи ярмида Покистон Ислом Республикаси Президенти раҳбарлигидаги шу мамлакат делегацияси вакиллари Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида бўлдилар.

Ҳиссадорлик жамияти раҳбари Вадим Кучеров покистонлик меҳмонларга корхонада шу кунларда олиб борилаётган ишлар, ишлаб чиқариш жараёнлари, авиасозлик изланишлари, келажак режалари ҳақида батафсил гапириб берди.

Юксак мартабали меҳмон Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган самолётларга юқори баҳо берди.

Покистон Президентининг Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ташрифи чоғида унга Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ўткир Султонов, ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов ҳамроҳлик қилдилар.

* * *

20 октябрь куни Дўрмон қароргоҳида Покистон Ислом Республикаси Президенти Фарух Аҳмадхон Легҳарийни тантанали кузатиш бўлди.

Покистон Ислом Республикаси Президенти Самарқанд ва Бухоро шаҳарларини зиёрат қилгандан сўнг ватанига жўнаб кетди.

ХАЛҚИМИЗ БОР ЭКАН, АМИР ТЕМУР НОМИ БАРҲАЁТДИР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Халқимиз тарихида инсоний камолоти ва ижтимоий фаолияти билан довруғ қозонган, миллатимиз фахри бўлмиш улуғ зотлар бенихоя кўп. Аммо улар қаторида юлдузлар аро қуёшдай чарақлаб турган бир буюк зот борки, у Ватанимиз кечмиши, бугуни ва эртасида бехад юксак ўрин тутади.

Ул муҳтарам инсон соҳибқирон Амир Темур ҳазратларидир.

Мамлакатимиз истиқлолга эришгач, Амир Темур шахси яна Ватан ва миллат тимсолига айланди. Истиқлолимизнинг ҳар бир тадбирида, мустақил давлатимизнинг ҳар бир қадамида ул буюк зот руҳи бизга ҳамроҳу ҳамнафас бўлиб бормоқда.

Буюк шахсларни тарих яратади, дейдилар. Бунга қўшимча қилиб соҳибқирон бобомизнинг суронли ҳаётини хаёл кўзгусидан ўтказиб, **буюк шахсларни миллат қайғуси, халқ дарди яратади,** дейиш мумкин.

Умрининг мазмунини **«Миллатнинг дардларига дармон бўлишдан иборат»** деб билган Амир Темур халқимизнинг ана шундай ардоқли, улуғ фарзандидир.

Муҳтарам жамоат!

Ҳаммамиз яхши биламизки, тарихда машҳур жаҳонгирлар кўп ўтган. Лекин айтинг, дунёнинг қайси ерида, қайси замонда Амир Темурдек буюк саркарда, Амир Темурдек буюк давлат арбоби, Амир Темурдек илм-фан, маънавият ва руҳоният ҳомийси бўлган?!

Бугун — ҳаётимизнинг барча жабҳаларида адолат ва ҳақиқат қарор топаётган тарихий бир даврда шу фикрни алоҳида таъкидлашни истар эдим:

Амир Темур — бизнинг шаън-шавкатимиз, ғурур-ифтихоримиздир.

Амир Темур — халқимиз даҳосининг тимсоли, маънавий қудратимиз рамзидир.

Азиз дўстлар!

Биз ҳазрати Темурни буюк бунёдкор деб бошимизга кўтарамиз. Рўйи заминнинг сайқали бўлмиш Самарқандда, Шаҳрисабз, Бухоро, Тошкент ва соҳибқирон қурган бепоён салтанатнинг бошқа ҳудудларида бунёд этилган нодир меъморий обидалар, тенгсиз боғу роғлар Темурбек бобомизга хос амалий шижоат самарасидир.

У беназир зотнинг ўсмирлик йиллари мўғул истибдоди авжига чиққан йилларга тўғри келди. Бу пайтда Мовароуннаҳрдай гуллаб-яшнаган пойдор юрт тарихий номини ҳам йўқотиб, мустамлака ўлкасига — чиғатой улусига айланиб қолган эди. Масжиду мадрасалар, кутубхоналар вайрон қилинган, суғориш иншоотлари ишдан чиққан, сон-саноқсиз солиқлар, келгинди ва маҳаллий амалдорларнинг жабр-зулми халқнинг силласини қуритган эди.

Бу каби чексиз адолатсизликдан ёш Темурбекнинг қанчалар изтироб чекканини бизнинг авлодимиз — сиз билан биз айниқса чуқур ҳис этамиз. Чунки орадан 6 аср ўтиб, худди шундай кўргуликлар бизнинг ҳам бошимизга тушди.

Шавкатли аждодимизнинг ўлмас хизматлари шундаки, у мураккаб тарихий шароитда халқнинг бошини қовуштира билди. Истилочиларга қақшатқич зарба бериб, Туркистон заминида илк бор истиқлол байроғини баланд кўтарди. Пароканда мамлакатлар, эллар, элатларни бирлаштириб, марказлашган қудратли салтанат тузди.

Адолат кучда эмас, куч адолатдадир, деган шиор Амир Темур салтанатининг барча ҳудудларида бирдай амал қилиб, ахлоқий-маънавий мезонга айланди.

Йигирма асрдан ортиқ тарихга эга бўлган Тошкент Амир Темурнинг муқаддас қадамжоларидан биридир. Жаннатмакон бобомиз қадим Шошга алоҳида эътибор билан қараган. Шу заминда ўтган Шайх Зайниддин бобо, Зангиота сингари кўплаб мўътабар зотларнинг мақбараларини обод қилиб, уларнинг руҳларини шод этган.

Олти юз йилдан сўнг биз — Амир Темурнинг бугунги ворислари соҳибқироннинг табаррук номларини тиклаш, руҳи покларини шод этишдек савобли ва шарафли ишга қўл уриб, шаҳри азим Тошкентнинг қоқ марказида бобокалонимизга ҳайкал ўрнатдик.

Бугун зўр шодиёна билан очилаётган темурийлар тарихи давлат музейи соҳибқирон шахсиятига нисбатан юртимизда тарихий адолат тантана қилганининг яна бир амалий исботидир.

Айтиш мумкинки, Амир Темур хиёбони гўзал бир узук бўлса, бу музей шу узукнинг ёқут кўзидир.

Музейни зиёрат қилган ҳар бир инсон менинг бу сўзларим шоирона ташбеҳ ёки муболаға эмаслигига ишонч ҳосил қилади. Бу музейда бизнинг ўтмишимиз ҳам, бугунги кунимиз ва буюк истиқболимиз ҳам бамисоли кўзгуда акс этгандек намоён бўлади.

КИМКИ ЎЗБЕК НОМИНИ, ЎЗБЕК МИЛЛАТИНИНГ КУЧ-ҚУДРАТИНИ, АДОЛАТПАРВАРЛИГИНИ, ЧЕКСИЗ ИМКОНИЯТЛАРИНИ, УНИНГ УМУМБАШАРИЯТ РИВОЖИГА ҚЎШГАН ҲИССАСИНИ, ШУ АСОСДА КЕЛАЖАККА ИШОНЧИНИ АНГЛАМОҚЧИ БЎЛСА, АМИР ТЕМУР СИЙМОСИНИ ЭСЛАШИ КЕРАК.

Азиз юртдошларим!

Фурсатдан фойдаланиб, барчамизнинг номимиздан, эл-юртимиз номидан шу олий иморатни бунёд этишда жонбозлик кўрсатган барча инсонларга самимий миннатдорчилик билдираман.

Қадрли ватандошлар!

Амир Темурнинг башарият олдидаги ўлмас хизматларини маърифатли жаҳон муносиб баҳолаб келмоқда. Соҳибқирон юбилейининг ЮНЕСКО томонидан халқаро миқёсда кенг нишонланаётгани ана шу эътирофнинг ёрқин далилидир.

Шундай қувончли ва ҳаяжонли дамларда Амир Темурдек буюк зот мансуб бўлган миллат фарзандлари эканимизни, томиримизда Амир Темур шижоати жўш ураётганини ўйласак, англасак, қалбимизни чинакам ифтихор туйғулари қамраб олади.

Амир Темур ҳаётининг мазмуни, бетакрор фаолиятининг асосий маъноси — Ватан озодлиги, Ватанга муҳаббат деган олий қадриятлардан иборатдир.

Соҳибқирон бобомизнинг руҳияти истиқлол ва ҳурлик, эркинлик ғоялари билан табиий ва гўзал бир равишда уйғунлашиб кетган. У ҳатто умрининг сўнгги онларида ҳам зурриёдларига қарата **«Истиқлол билан мулку миллат, лашкар ва раъиятни бошқарингиз»** деб васият қилган. Чуқурроқ ўйлаб қарасак, бу васият айнан бизлар учун — буюк соҳибқироннинг бугунги авлодлари учун айтилган.

Ҳамиша эл ғамини, юрт ғамини ўйлаб яшаган соҳибқирон ёвлар оёғи остида топталган ўлкани дунёнинг энг қудратли салтанатига айлантирган эди. Келинглар, азиз дўстлар, барчамиз якдил бўлиб, ҳалол меҳнатимиз, ақлу заковатимиз, Ватанга муҳаббатимиз билан Ўзбекистонни жаҳон ҳавас қиладиган буюк давлатга айлантирайлик! Бу йўлда бобокалонимизнинг: **«Адолат ва озодлик — дастурингиз, раҳбарингиз бўлсин»** деган доно ўгитлари доимий шиоримиз бўлсин!

Муҳтарам жамоат!

Бугунги маросим ҳам ҳадемай тарих мулки бўлиб қолади. Орадан йиллар, асрлар ўтади, аммо Худонинг марҳамати билан, адолат билан тикланган улуғ аждодларимизнинг табаррук номлари абадий яшайди.

Шу боис менинг иймоним комилки:

Соҳибқирон даҳоси йўлчи юлдуз каби чарақлаб, бизни доимо олижаноблик ва бунёдкорликка чорлайди!

Бу дунёда халқимиз, миллатимиз, Ўзбекистонимиз бор экан, Амир Темур номи барҳаёт!

Илоҳим, ҳазрати Амир Темур эъзозлаган ғоялар — шижоат ва мардлик, адолат ва қатъият ҳар биримизга ҳамиша ҳамроҳ бўлсин!

Жаҳонга Амир Темурдек буюк даҳони берган халқ мангу яшасин, бахту саодати зиёда бўлсин!

Барча эзгу ишларимизда тангримизнинг ўзи мададкор бўлсин!

АЗАЛИЙ БУЮКЛИК МАСКАНИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

XIII асрнинг биринчи ярмида Самарқанд босқинчилар зулми туфайли харобаликка юз тутган, қалъалар, масжидлар, мадрасалар қаровсиз қолган эди. Ўша замонда юртимизга келган бир араб сайёҳининг шоҳидлик беришича, Самарқанд шундай ҳувиллаб ётардики, аввалги аҳолисининг чорак қисми қолган, меъморий обидалар вайронага айланган, ариқлар кўмилиб кетган, шаҳар сувсиз, боғлар қуриб битган эди.

Соҳибқирон бобомиз ана шундай мураккаб бир даврда тахт тепасига келди.

У Самарқанднинг гуллаб-яшнаши учун бутун умрини сарф этди.

Бобокалонимиз Самарқандни жаҳондаги энг катта ва қудратли давлатнинг пойтахти сифатида буюк нуфуз касб этишини, мислсиз гўзал ва обод бўлишини, ҳар томонлама тараққий топишини орзу қилган эди. Бу эзгу ният Самарқанд қиёфасида ўз ифодасини топди.

Ҳазрати Темур бутун дунёдан ва ўз юртимиздан моҳир меъморларни, қўли гул ҳунармандларни ўз пойтахтини барпо этишга жалб қилди, уларни ана шу олижаноб мақсад йўлида бирлаштирди. Уларнинг салоҳият ва ақлзаковатини сафарбар этиб, ижодларига илҳом бағишлаб, оламда тенги ва ўхшаши бўлмаган меъморий мўъжизаларни бунёд қилдирди.

Самарқанднинг мовий гумбазлари, осмонўпар миноралари, улардаги бетакрор ранглар, олам-олам мазмунга эга нақшу нигорлар бизни ерга қараб эмас, бошимизни баланд кўтариб қадр-қимматимизни билиб яшашга ундайди.

Бугун биз Амир Темур бобомиз буюк бунёдкорлик режаларини ноёб обидаларда бекаму-кўст мужассам этиб, Самарқандни ер юзининг мўъжизасига айлантирган Бадриддин ибн Шамсиддин, уста Али Насафий, Олим Насафий, Мавлоно Убайдуллоҳ, Пирмуҳаммад Боғишамолий, Мавлоно Жунайс сингари юзлаб-минглаб меъмору муҳандис аждодларимизни, ҳунарманд усталаримизни ҳам эслаб, уларнинг санъатига тасаннолар айтамиз.

Соҳибқирон бобомиз даҳосининг шарофати билан шаҳри азим Самарқанд **ер юзининг сайқалига** айланди.

Бу олий унвон шунчаки айтилган чиройли гап эмас. Темурийлар салтанатининг маркази, темурийлар қудратининг тимсоли бўлмиш бу табаррук маскан оламнинг етти иқлимида маълуму машҳур бўлди.

Дунёнинг турли мамлакатларидаги не-не одамлар Самарқандни бир бор кўришни, унинг муқаддас тупроғини тавоф этиб, азиз-авлиёларнинг хоки пойларини зиёрат қилишни ўзлари учун улуғ шараф деб билганлар. Жаҳоннинг барча ҳудудларидан илм тилаб, маърифат тилаб инсонлар Самарқанд сари интилганлар. Чунки дунёнинг энг катта ва бой кутубхоналари, ўша замоннинг энг улуғ дорилфунунлари — мадрасалар, энг машҳур алломалар айнан шу ерда, мана шу заминда фаолият кўрсатар эди.

Халқимиз, шу жумладан, Самарқанд аҳлининг бугунги ҳаётимиз ва эртанги истиқболимиз йўлида қилаётган меҳнати, фан ва маданият намоёндаларининг изланишлари соҳибқирон давридаги ўша оламшумул ишларнинг узлуксиз давомидир. Буларнинг барчаси Самарқанднинг шуҳратига шуҳрат қўшяпти, десак, асло муболаға бўлмайди.

Самарқанд нафақат муқаддас обидалари ва бетакрор тарихий мўъжизалари, балки замонавий ишлаб чиқариш салоҳияти билан, энг қимматли бойлиги — бағри кенг, қалби гўзал меҳнаткашлари билан бутун дунёда машҳур.

Азиз биродарлар!

Бугун Амир Темур тўйини нишонлашимизнинг, унга ҳайкаллар тиклашимизнинг, темурийлар даври меъморий ёдгорликларини таъмирлаб обод этишимизнинг, у зоти шарифга бўлган эҳтиром ва муҳаббатимизнинг сабаби битта:

Амир Темур шахсини идрок этиш — тарихни идрок этиш демакдир.

Амир Темурни англаш — ўзлигимизни англаш демакдир.

Амир Темурни улуғлаш — тарих қаърига чуқур илдиз отган томирларимизга, маданиятимизга, қудратимизга асосланиб, буюк келажагимизга ишончимизни мустаҳкамлаш демакдир.

Муҳтарам юртдошлар!

Самарқанд — азалий буюклик ва даҳолик қудрати мужассам бўлган, Оллоҳ назари тушган маскан. Унинг жаҳон илму фани, маданияти ва санъати ривожига қўшган катта ҳиссаси, сиз — муҳтарам шаҳар аҳлининг кўп асрлик маънавий меросимизни асраб-авайлаб келаётганингиз ва мустақил Ўзбекистон шон-шавкатини оширишдаги ғоят катта хизматларингиз учун Самарқанд шаҳри «Амир Темур» ордени билан тақдирланган эди.

Бугун мен учун беҳад шарафли вазифани адо этиш — қадрдон ва азиз шаҳримиз байроғига ана шу орденни қадаб қўйиш насиб этди.

Бу қувончли воқеа Амир Темур бобомизнинг муборак таваллуд кунларини нишонлаш пайтида, у зотнинг муҳташам ҳайкали файз бағишлаб турган шу гўзал майдонда содир бўлмоқда. Бу, албатта, теран маъно ва мазмунга эга.

Қадрли Самарқанд аҳли!

Ана шу олий мукофот билан барчангизни чин қалбимдан муборакбод этаман!

Соҳибқирон бобомизнинг сиймоси Самарқанд осмонида юлдуз каби нур сочаверсин!

Миллатимизнинг фахру ифтихори бўлмиш азим Самарқанд ҳам, ҳазрати Амир Темурнинг табаррук номлари ҳам, она Ўзбекистонимиз ҳам дунё тургунча турсин!

Буюк Амир Темур ва азиз аждодларимизнинг руҳи поклари бизни қўллаб-қувватласин, юртимизга тинчлик ва осойишталик, халқимизга фаровонлик ва бахту саодат ато этсин!

Муҳаррир устуни

АВВАЛ ЎЗИНГГА БОҚ...

Матбуот, телевидение орқали Россияда юз бераётган воқеаларни ташвиш билан кузатиб турибмиз. Одамлар ойлаб, йиллаб иш ҳақларини ололмаяптилар. Маҳаллий маъмурият, ҳукумат идораларига бу ҳақда арз қилаверганлари билан нажот топа олмагач, очлик эълон қиляптилар, ҳатто жонларига қасд қилмоқдалар. Маошсиз қолган зобитлар эплагани қурол-яроғ, армия мулкини пуллаяпти, эпламагани хизматдан келгач ё ҳаммоллик, ё олибсотарлик билан пул топишга ўзини урмоқда. Президент хасталиги ҳокимият учун курашни авжига чиқариб юборди. Бир юқори амалдор иккинчисини ҳарбий тўнтаришга тайёргарлик кўришда айблайди. У ўз навбатида мухолифатчисини давлат мулкини ўмарган, дейди. Уларнинг қай бири ҳақ — фақат яратганга маълум.

Аммо биз — ўзбек журналистлари буни ўз оммавий ахборот воситаларимиз орқали ноғора қилаётганимиз, етти иқлимга ёяётганимиз йўқ. Бунга қандайдир буйруқ ёки кўрсатма, журъатсизлик учун эмас, балки виждон амримиз билан қўл урмаяпмиз. Энг аввало, бу уларнинг — россияликларнинг ички иши. Маърифий дунёда бировнинг ички ишларига аралашиш қораланади. Иккинчидан, бизни Россия билан кўп асрлик дўстлик, қардошлик ва ҳамкорлик риштлари боғлаб турибди. Ҳақиқий дўст биродари бошига мусибат тушса, бунга қайғуради, қўлидан келган ёрдамини беради.

Аммо сўнгги вақтларда Россия баъзи газеталарининг саҳифаларида пайдо бўлаётган мамлакатимиз ички ва ташқи сиёсати ҳақидаги турли уйдирма ва бўҳтонлардан ёқа ушлайсан, киши. Биздаги ҳақиқий аҳволдан яхши хабардор бўлганлар бу мақолаларга кўзи тушса «Ёлғон ҳам эви билан-да!» деб мийиғида кулиб, қўл силтаб қўйиши мумкин. Аммо бу туҳматга бепарво бўлиш, индамаслик хато бўларди. Собиқ шўро тузуми одамларни газеталарда нима ёзилган бўлса ҳақиқат, деб ўйлашга ўргатган. Умуман ўзини ҳурмат қиладиган нашр ёлғон = яшиқ нарсаларни чоп этишдан хазар қилиши керак. Минг афсуски, собиқ марказ бўлган Москвадаги қатор газеталар журналист номига доғ туширишдан ҳайиқмайдиган кўринадилар. Улар Ўзбекистондаги барқарорлик, халқ иноқлиги, ислоҳотлар шошилмасдан, пухта ўйланиб босқичма-босқич ўтказилиши натижасида эришилаётган муваффақиятларни кўролмаётганларнинг чилдирмасига ўйнаб, бизга лой чаплашга уриняптилар.

Президентимиз Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги мухбири саволларига жавобларида буни «иштони йўқнинг тиззаси йиртиққа кулиши»га жуда тўғри ўхшатдилар.

Агар россиялик журналистларнинг кўзларига чўп тушмаган бўлса, давлатимизда рўй бераётган ўзгаришларни наҳотки кўрмасалар?! Бугунги кунда собиқ иттифоқнинг қайси бир республикасида Ўзбекистондагидек улкан қурилишлар олиб борилмоқда? Ахир бир-икки йилда бутун бошли автомобиль заводини барпо этишнинг ўзи бўладими? Йилда эмас, ойда эмас, деярли ҳар ҳафтада мамлакатимизнинг у ёки бу вилоятида янги корхоналар ишга тушганлигидан хабар топяпмиз. Шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфаси нақадар ўзгариб бораётганлигини айтмайсизми? Шундай вақтларда беихтиёр халқимизнинг «Ўзбек бойиса иморат қуради», деган гапи ёдга тушади. Бу билан республикамизда муаммолар, камчилик ва нуқсонлар, йўқ, демоқчимасмиз. Давлатимиз раҳбарининг ўзи ҳар бир йиғинда иқтисодиётимиз, ҳаётимизнинг ҳали заиф томонларига алоҳида эътиборни қаратадилар. Уларни кўриб кўрмасликка олмаслик, ўз вақтида бартараф этмаслик қандай оқибатларга олиб келишини жуда яхши биламиз. Аммо ғанимларимиз бу хато ва нуқсонларимизга қарсак чалиб, хурсанд бўлибгина қолмасдан, сиёсатимизни бадном қилишга, миллатлараро нифоқ ва ишончсизлик уруғини сочишга зўр бермоқдалар. Бу суверен давлатимизнинг ўзи танлаган мустақил йўлига ғов бўлиш, ғайирлик қилишдан бошқа нарса эмас. Ана шундай ичи қоралик билан улар бизда қандайдир пул ислоҳотлари ҳақида ғаразли миш-мишлар тарқатишгача бориб етдилар. Бироқ уларнинг умидлари пуч.

Ўзбекистон давлат мустақиллигига эришгандан бери душманларимиз уйдирма ва бўҳтонлари билан айрим ишонувчи кимсаларни лақиллатишга уриниб келяптилар. Аввал улар Ўзбекистонни эскича иш тутишда, ислоҳотларни ўтказишда, қолоқликда айбладилар. Олий ҳакам — вақт ким ҳақ, ким ноҳақлигини ойдин қилди. Кейин республикага демократик жараёнларнинг сустлиги тиқиштирилди. Бугунги кунга келиб, дунёдаги энг нуфузли халқаро ташкилотлар ҳам Ўзбекистоннинг инсон ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, кўппартиявийлик, фикрлар хилма-хиллиги таъминланаётганлигини эътироф этяптилар. Бу Европа Иттифоқи томонидан ўтказилаётган анжуманларда баралла айтилди.

Очиғи, ғанимларимизни худди ана шу — Ўзбекистоннинг дунёдаги обрўси ва нуфузи ортаётганлиги, унинг энг илғор ва буюк давлатлар билан теппа-тенг ҳамкорлик қилаётганлиги қутуртирмоқда. Нуқул ақл ўргатишга, буйруқ беришга одатланган «катта оға»лар ўзларича бундай «ўзбошимчалик»ни ҳазм эта олмаяптилар.

Улар қанча чиранмасин, бу вақтлар ўтиб кетди. Ҳеч ким ҳали тарих ғилдирагини орқага қайтара олмаган. Ўзбекистон истиқлол ва тараққиёт йўлидан дадил одимлайверади. Президентимиз қатъий айтганларидек, биз ўз куч ва имкониятларимизга ишонамиз.

СОҲИБҚИРОН КАМОЛГА ЕТГАН ЮРТ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Амир Темурдай улуғ зотни камолга етказган ота макон — табаррук Кеш юртининг миллатимиз тарихида, шу заминда яшаётган элулуснинг бошини қовуштиришда ўрни беқиёсдир. Бобокалонимизнинг Туркистон диёрини босқинчилардан халос қилиш йўлидаги жасур ҳаракатлари айнан шу мўътабар юртдан бошланган.

Соҳибқирон ўз ота маконини беҳад қадрлаган. Бу макон Амир Темур ҳазратларининг наинки ота-боболари, балки пиру устозлари ва фарзандларининг ҳам хоки поклари билан мукаррам бўлган. Буюк бобомизнинг тўнғич ўғли Жаҳонгир Мирзо худди шу ерда мангу уйқуда ётибди.

Ҳазрати Темур ўз олдига улуғвор мақсадларни қўйганида, аввало ўз элига, ўз она юрти — Кешга ишонган ва унга таянган. У қайси бир сафаридан қайтмасин, даставвал Кешни зиёрат қилган, азиз-авлиёларнинг қадамжоларини тавоф этган, ҳамюртларининг дуо ва маслаҳатларини олган.

Ҳурматли биродарлар!

Буюк бобомиз ҳақида соатлаб сўзлаш мумкин. Улуғ зотларнинг тарих осмонига юксаладиган манзиллари бўлади. Бутун Шарқ оламида «Илму адаб қуббаси» дея эътироф этилган Шаҳрисабз ҳазрати Амир Темур учун ана шундай парвоз нуқтасидир. Биз соҳибқирон бобомизнинг қутлуғ тўйини ўтказаётган шу кунларда энг аввал бу зоти шарифни дунёга келтирган ва вояга етказган эл даҳосига ва табаррук заминга таъзим қиламиз.

Катта ишонч билан шуни таъкидлашим керакки, бу юртнинг фарзандлари, Темурбекнинг набиралари ўз қалбларида улуғ бобосига хос гўзал фазилатларни асраб-авайлаб, бугунги ҳаётимизда ҳам намоён қилмоқдалар.

Азиз дўстлар!

Минг афсуским, кўп йиллар давомида мустабид босқинчи мафкура даврида бизни Амир Темурдек буюк бобомиздан, бой ўтмишимиздан айириб, халқимизнинг маънавиятини, ғурурини, ифтихорини ерга урмоқчи бўлдилар. Юртимизда, жумладан, Шаҳрисабзда бевосита соҳибқироннинг саъй-ҳаракатлари билан бунёд этилган тарихий обидалар харобага айлантирилди. Ҳатто ул зот ва авлодларининг қабр-мақбаралари ҳам «илмий тадқиқотлар» ниқоби остида талон-тарож этилди, топталди.

Лекин халқимиз улуғ аждодини ҳеч қачон унутмади. Унинг хотирасини ҳамиша юрагида сақлади.

Қадрли Шаҳрисабз аҳли!

Мана шу қаршимизда турган Оқсарой ҳар биримиз учун тарихимизнинг азиз ва мўътабар ёдгорлигидир. Бу улуғ бино ҳам мустамлакачилар тажовузининг қурбони бўлганини яхши биласиз. Соҳибқироннинг улуғвор ҳайкали айнан Оқсарой олдида қад ростлагани бежиз эмас. Бунинг ўзига хос, ўзига мос чуқур рамзий маъноси бор.

Жаннатмакон Амир Темур бобомиз бу кошона пештоқига шундай бир ҳикматни нақш этиб кетганлар. Унинг мазмуни сизларга маълум: **«Кимки бизнинг шон-шуҳратимизни кўрмоқчи бўлса, биз барпо этган иморатларга назар солсин».**

Бу кўҳна дунёда жаҳонгирлар кўп ўтган. Уларнинг аксарияти фақат бузган. Амир Темурнинг улардан фарқи шундаки, у умр бўйи бунёдкорлик билан машғул бўлган. У муборак зот айтганларки: **«Қай бир жойдан бир ғишт олсам ўрнига ўн ғишт қўйдирдим, бир дарахт кестирсам, ўрнига ўнта кўчат эктирдим».**

Яна бир ўринда эса шундай деганлар: **«Дунёнинг ярмини олдим, салтанатимнинг у четидан бу четига бирор болакай бошида бир лаган тилла кўтариб ўтадиган бўлса, бир донасига ҳам зарар етмайдиган тартиб-интизом ўрнатдим».**

Ҳали телефон, телеграф, коммуникация воситалари бўлмаган бир шароитда Амир Темур Шарқни Ғарб билан тинчлик, тижорат, элчилик йўли воситасида бирлаштиришга ҳаракат қилган. Бизнинг бугунги сиёсатимиз Амир Темурнинг бу борада олиб борган олижаноб ишларининг давомидир.

Муҳтарам дўстлар!

Карами улуғ Оллоҳ халқимизга, Ватанимизга шу қадар марҳамат қилибдики, миллатимизга Амир Темурдек буюк соҳибқиронни берибди. Бунинг учун яратганга ҳар қанча шукрона айтсак арзийди.

Инсоният янги асрга қадам қўяётган бугунги кунда ҳам Амир Темур маънавияти ва шижоати, адолатпарвар сиёсати юксак ибрат намунаси бўлиб қолғусидир.

Яна бир бор таъкидламоқчиманки, **кимки ўзбек номини, ўзбек миллатининг куч-қудратини, адолатпарварлигини, чексиз имкониятларини, унинг умумбашарият ривожига қўшган ҳиссасини, шу асосда келажакка ишончини англамоқчи бўлса, Амир Темур сиймосини эслаши керак.**

Бугунги қутлуғ кунда Амир Темур бобомиз баланд кўтарган ва асримиз охирига келиб бизнинг қўлимизда қайтадан мағрур ҳилпираётган мустақиллигимиз байроғи остида туриб сизларни, барча халқимизни шу улуғ шодиёна билан муборакбод этаман.

Маълумки, Шаҳрисабз аҳлининг темурийлар даври улкан маданий ва маънавий меросини, ноёб тарихий ёдгорликларини асраб-авайлаш, ёш авлодни буюк аждодларимизнинг муносиб ворислари, озод мамлакатимиз буюк истиқболини яратишга қодир кишилар қилиб тарбиялаш ишига қўшган алоҳида хизматларини эътиборга олиб, Шаҳрисабз шаҳри «Амир Темур» ордени билан мукофотланган эди.

Бугун шу юксак мукофотни сизларга топширишдан ниҳоятда хурсандман.

Азиз дўстларим, юртдошларим!

Буюк соҳибқироннинг мўътабар номи билан аталувчи орден сизларга муборак бўлсин!

Бу олий нишон улуғ бобомизни вояга етказган мўътабар бешикка тумор бўлсин!

Илоё, ҳаммамизни соҳибқирон Амир Темурнинг ўлмас руҳлари ҳамиша қўлласин ва барча ишимизда мададкор бўлсин!

СУРАТДА: Шаҳрисабздаги Амир Темур ҳайкали.

ҚЎШНИНГ ТИНЧ-СЕН ТИНЧ

Истиқлол бизга истиқболнинг улуғ йўлларини кенг очиб берди. Ушбу йўл Ватанимизни жаҳондаги энг ривожланган мамлакатлар қаторига олиб чиқади, албатта. Бунга барча шарт-шроитларимиз мавжуд. Энг муҳими, меҳнаткаш, меҳнатсевар халқимиз бор экан, барча ниятларимиз амалга ошади. Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири саволларига берган жавобларини ўқиб танлаган йўлимизнинг ҳақлиги, имкониятларимиз барқарорлигига яна бир карра амин бўлдим. Юртбошимиз шу куннинг кўпгина долзарб муаммолари қаторида ён қўшнимиз Афғонистонда бўлаётган воқеаларга ҳам муносабат билдиргани айни муддао бўлди. Давлатимиз раҳбарининг Афғонистон можароси ҳақидаги холис фикрларини тўла қувватлаган ҳолда бир афғоншунос-шарқшунос сифатида жафокаш афғонистонлик биродарларимизнинг мушкулотларини ўз мушкулотларим каби дилдан қабул қиламан. Афғонистонда таълим олганман, кўп йиллар ишлаганман, деярли ярим умрим афғон тупроғида ўтган. Афғонлар ила кўп йиллар нон-у намак бўлганман, шу халқ вакилларидан бўлмиш кўплаб устозларим, дўстларим ва шогирдларим бор.

Бундан ташқари Беруний, Жомий, Навоий, Бобур, Беҳзод, Машраб сингари буюк муштарак донишманд бобокалонларимиз Афғонистон тупроғида абадул абад тарки хоб айлаб ётибдилар. Мазкур бузрукворларимизнинг хоки поклари тоза ва мусаффо сақлансин, руҳи поклари ортиқча азият чекмасин. Муҳтарам Президентимиз ҳамиша дадил ва жиддий таъкидлаб келаётганларидек, Афғонистонга четдан қурол етказиб беришга чек қўйилсин. Чет эллик нопок қўллар аралашмасагина Афғонистонда тинчлик ва осойишталик ўрнатилади. Жафокаш афғон болаларининг кўз ёшлари тинади. 18 йилдан бери алангаланиб ётган миллий, этник, диний-мазҳабий кашма-кашликлар адоғига етади. «Қўшнинг тинч — сен тинч», деганларидек, бизлар ҳам ўшанда хотиржам бўламиз.

Ориф УСМОН,
шарқшунос, филология фанлари доктори.

ЎЗ ЙЎЛИМИЗДАН БОРАВЕРАМИЗ

Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири саволларига жавобларида билдирилган фикрлар халқимиз дилидаги гап бўлди. Шу мустақил юртнинг оддий бир фуқароси сифатида мен истиқлолдан кейинги барча ютуқларни, эришилган муваффақиятларни кўз олдимдан ўтказдим. Россиядаги айрим оммавий ахборот воситалари эса уларни кўролмай Ўзбекистон ҳақида турли-туман бўҳтонлар тарқатмоқда. Зеро, «ЎзДЭУавто» каби забардаст қўшма корхоналар ташкил этилиб, жаҳон андозалари даражасидаги маҳсулотлар чиқарилиши, иқтисодий ислоҳотларнинг барқарор кечаётгани кўплаб нуфузли халқаро анжуманларнинг юртимизда ўтказилиши ўзига хос йўлдан дадил одимлаётган республикамизнинг ютуқлари эмасми? Ўзбек сўмининг мавқеи тўғрисида ҳам давлатимиз раҳбари билдирган фикрлари тўғри.

Республикамиз иқтисодиётини мустаҳкамлайдиган кўплаб корхоналарнинг самарали фаолияти, ички бозорнинг рақобатбардош сифатли моллар билан тўлдирилаётгани, илғор, замонавий технология ва техника воситалари билан таъминланаётгани бой олтин захираларимиз — буларнинг бари миллий валютамиз — сўмнинг тобора барқарорлашиб боришига замин яратадиган омиллардир. Ҳозир барчани ташвишга солаётган Афғонистондаги можаролар ҳам юртбошимиз таъкидлаганларидек, фақатгина тинчлик йўли билан музокаралар орқали ҳал этилиши мумкинлигини кўпчилик яхши тушунмоқда.

Душманларимиз қанчалик туҳмат қилмасин, биз ўз йўлимиз тўғрилигини биламиз ва ундан олға бораверамиз.

Абдулла ТОЛИПОВ,
меҳнат фахрийси.

1996 йил — Амир Темур йили

Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон халқ шоири

УЛУҒ НИЯТЛАРНИНГ ШАРОФАТИ

Мана, ниҳоят, буюк бобомизнинг таваллуд тўйлари ҳам бошланди. Ушбу тўй, шубҳасиз энди йиллар бўйи давом этажак. Бобомизнинг муборак тўйларига мамлакатимиз жуда ҳам катта ҳозирлик кўрди. Юртбошимиз раҳнамолигида Тошкенту Самарқандда, Шаҳрисабзда бетакрор обидалар, ноёб иншоотлар таъмирланди, қад кўтарди. Бобомизнинг кўркам ҳайкаллари юртимизда кўр тўкиб турибди. Айниқса, Тошкент шаҳрида — пойтахтимизда, айнан бобомиз номидаги хиёбон ва улуғвор ҳайкал ёнида улкан бир музей яратилдиким, мен бу табаррук манзилгоҳни меъморчилигимиз тарихидаги мўъжизалардан бири деб биламан. Бу музей ўз салобати, гўзаллиги билан соҳибқироннинг ўзлари қурдирган асрий бинолар билан бўйлашади, десам янглишмайман.

Бунёд этилган яна кўплаб иншоотларни қувонч билан тилга оламан, ифтихор билан санаб ўтаман. Айниқса, Тошкент шаҳримизнинг жамоли кундан-кунга эмас, соатма-соат очилиб, яшнаб боряпти. Уларнинг барчаси яхши ниятларнинг, тинчликнинг шарофатидир.

Ўзим жаҳонгир бобомизга атаб «Соҳибқирон» номли асар ёздим. Ушбу асар яқинда Ғафур Ғулом номидаги нашриётда чоп этилди. Кўпгина театрлар бу асарни саҳналаштирдилар.

Бобомиз тўйи муносабати билан жуда кўплаб илмий, бадиий асарлар, рисолалар дунёга келди. Илмий-бадиий кенгашнинг бир аъзоси сифатида уларнинг деярли барчасидан хабардорман.

Шундай қутлуғ кунда бобомизнинг руҳлари шод бўлсин, дейман! Қаддимизни яна ҳам баландроқ ростлашимизда Соҳибқирон ҳазратлари қўлласин дейман ва оқшомхонлар эътиборига Амир Темур бобомизга бағишланган шеъримни ҳавола этаман.

ТЕМУР

Ҳар қанча фахр этсанг арзийди, ўзбек,
Балқибсан бир зотнинг юксак шонида.

Темурбек юлдузи Олтин Қозиқдек
Чарақлар буюклар қаҳкашонида.

Во ажаб, ёлғиз бир Занжир Саройнинг
Ўчини Ўрдадан ола билган зот.

Турон деб аталмиш каттакон жойнинг
Бағрига шунча йил сиғмабди наҳот?!

Жаҳонни мўғуллар исканжасидан
Қутқариб қололган барлосий ботир —
Қочолмай тақдирнинг тақозосидан
Фотиҳ деб ном олмиш ўзи ҳам охир.

Энг улуғ бинолар мужассам бўлмиш,
Оламда тенги йўқ Самарқанд-ку бор.
Темурбек жанг-жадал шавқига тўлмиш,
Қўлида шамширу тагида тулпор.

Ҳукми олий билан этмиш намоён,
«Куч бу — адолатда», деган сўзларни.

Қон тўкмиш Жаҳонгир гоҳо беомон,
Ёвлари тикмасдан қонли кўзларин.

Отани боладан тирик айириб,
Тожи тахт талоши қизиркан барҳо.
Султон не зотларнинг қўлин қайириб,
Муҳташам салтанат айламиш барпо.

Оллоҳим бахш этмиш шунчалар шукуҳ,
Комилу етукдир шажара, зоти.
Бир ён Бибихоним, бир ёнда Шоҳруҳ,
Бир ёнда Улуғбек — синмас қаноти.

Не бахтким, туққан юрт бўлганда озод,
Муборак Ватанга қайтиб келмишсиз.
Қулоқ тутгайми деб ноаҳил авлод,
Ташаккур, бизларни кўзга илмишсиз.

Ҳамон ер юзида шайтон туғёни,
Тилларда дуою дилларда зарда.
Кўриб бу ноқису нотинч дунёни
Қайта босардингиз балки, Саркарда.

Саъйи ниятларга руҳингиз Сардор,
Ёвузлик чекингач, ўчгай ёмонлик.
Дастингиз шамширга бормасин зинҳор,
Ҳазрат, барчамизга тиланг омонлик.

ОҚ ЙЎЛ ТИЛАНГ

Етмиш йил чексак ҳам, ғам-қайғу жафо,
Яшаган Замонни яхши деб ёздик.
Номингизни тилга ололмай, ҳатто,
Сал бўлмаса сизни унутаёздик.

Етмиш йилки йўллар бизга берк эди,
Орзу-армонимиз фақат эрк эди.
Охири қулагач мустабид қоя,
Ёруғ кунлар келди, юртга ниҳоят.

Истиқлол туфайли, саман от билан —
Сиз ҳам юртимизга қайтиб келдингиз.
Элу юртни ҳақу адолат билан,
Бошқармоқни бизга айтиб келдингиз.

Энди сиздан ўрнак олмоқ истаймиз,
Сиздек буюк давлат қурмоқ истаймиз.
Бу йўлдан орқага қайтмасмиз, асло.
Оқ фотиҳа беринг, бизларга бобо!

Авлод улғаймоқда, эркин, шод бари
Сизни унутмагай Маҳшаргача то.
Кетмоқдамиз, буюк келажак сари
Оқ йўл тиланг, бизга — Темурий бобо!

Обиджон ЮСУПОВ.

ХИЁБОН ТАРИХИ

Ҳозирги кунда буюк бобомиз Амир Темур номи билан юритилаётган хиёбон ўзига хос тарихга эга. Ўтган асрнинг иккинчи ярмида Тошкент Чор Россияси қўшинлари томонидан истило қилинганидан кейин шаҳарнинг янги қисмини барпо этиш масаласи ўртага ташланади ва буни ҳарбий муҳандис А. В. Макаров 1867—1870 йиллар мобайнида режалаштиради. Ана шу даврдан бошлаб бўлажак хиёбон атрофларида маъмурий ва турар жойлар аста-секин қад кўтара бошлайди. 1870 йили ҳозирги Алишер Навоий номли Давлат миллий кутубхонаси, 1875 йили Давлат Банки , 1881 йили Туркистон ўқитувчилар семинарияси (ҳозирги шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармаси жойлашган бино), 1882 йили Зобитлар уйи (ОДО), 1883 йили эрлар ва қизлар гимназияси биноси, 1890 йили княз Романов саройи ва бошқа бинолар қурилди.

1882 йилнинг 4 май куни оғир касалликдан сўнг Туркистон генераль-губернатори К. П. Кауфман вафот этади ва унинг жасади гимназия рўпарасига дафн этилади. Унинг қабри атрофини ободонлаштириш ва бу ерларни сайилгоҳга айлантириш мақсадида ҳозирги хиёбонга 1883 йили асос солинади.

Манзарали дарахтлар — эман ва чинор кўчатлари экилади. Кўчатларнинг кўпи айниқса, чинорлар Самарқанддан Абдураҳмон деган йирик боғбондан олиб келинган. 1889 йилда хиёбонда ободонлаштириш ишлари ниҳоясига етгач, бу жой Тошкент жамоатчилиги, хусусан, юқори мартабали амалдорлар, зобитлар ҳамда йирик савдогарлар ва уларнинг оила аъзолари ҳордиқ чиқариб, маданий дам олиш масканига айланади. 1883 йилдан то 1918 йилга қадар, яъни 35 йил давомида бу хиёбон Константин хиёбони деб юритилган. Асримизнинг бошларида бу жойда Тошкент шаҳар меҳнаткашларининг турли йиғинлари ҳамда сиёсий митинглар тез-тез ўтказилиб турилган. 1918 йили хиёбон номи ўзгартирилиб, унинг ўрнига инқилоб хиёбони номи берилади ва «Озод меҳнат ёдгорлиги» ўрнатилади.

1940 йилнинг охирларида Сталиннинг баланд ҳайкали қўйилади.

1968 йили эса унинг ўрнига К. Маркс туғилганлигининг 150 йиллиги муносабати билан унга ҳайкал қўйилади.

Хиёбонда 1890 йилда ўлка меҳнаткашларининг, хусусан ҳунармандларининг ишлаб чиқарган буюмларининг кўргазмалари ва павильонлар ташкил этилган. Бу кўргазмаларни томоша қилиб жуда завқланган маърифатпарвар шоир Фурқат «Виставка хусусида» шеърини ёзади. Шунингдек бу хиёбонда ҳар хил кўнгилочар ва қизиқарли томошалар — дорбозлар, ўйинчи, қизиқчилар, қўғирчоқбозлар, курашчи полвонлар ва сеҳргарлар ўз санъатларини намойиш этганлар. Тарихий маълумотлар, жумладан «Вестник виставки» газетаси ўзининг 1909 йил 1-сонида 1903 йилнинг кузида шу хиёбонда ташкил этилган қишлоқ хўжалиги ва ҳунармандчилиги кўргазмасида Карим Абдисаломов ва Тоирқори Шоҳибековлар раҳбарлигида ўзбек миллий театри ташкил этилганлиги сурнай, карнай, танбур овозлари янграгани, талантли ашулачилар ва ўйинчилар, жумладан хушовоз ашулачи Мирзоҳид Отабеков ҳам қатнашганлигини маълум қилади.

Хиёбон 1918 йилдан «Инқилоб хиёбони», 1992 йилнинг майидан «Марказий хиёбон», 1993 йилнинг 31 августидан бошлаб эса Буюк давлат арбоби ва саркарда бобомиз Амир Темур номи билан «Амир Темур хиёбони» деб аталиб келинмоқда. Бу ерда унинг сўнмас сиймосию жасурлиги, адолатпарварлиги-ю буюк инсонийлиги, юртпарварлиги тимсоли сифатида улуғвор ҳайкали салобат тўкиб турибди. Яна сал нарироқда эса Темурийлар тарихи давлат музейи кўзга ташланиб турибди.

Юртбошимиз Ислом Каримов 1993 йил 31 август куни, яъни буюк айём арафасида Тошкент шаҳрида Соҳибқирон Амир Темур ҳайкалининг очилишига бағишланган тантанада сўзлаган нутқида шундай деган эди: «Мамлакатимизнинг марказида, қадимий ва гўзал пойтахтимиз — жонажон Тошкентимиз ўртасида қад кўтарган улуғ бобомиз сиймоси халқимизга фахр ва ғурур бахш этмоғи муқаррар! Бу сиймо мард, танти, ҳалол ва ғайратли халқимизни бирлаштиришда, жипслаштиришда, иймон-оқибатли бўлишда, қудратли келажагимизни қуришда бизга янги-янги куч-қувват ва шижоат бағишлайди».

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ.

ОЛМОС ҚИРРАЛАР

Ижодкор темурийзодалар ҳақида сўз юритишдан аввал ушбу байтга эътибор берайлик.

Ёрга етқур сабо, ким макр қилмишдир
манға,
Қилди эрса кимга макрин, қайтадур бир
кун анға.

Байтга сингдирилган мазмунга қараганда ушбу сатрларни етук соҳиби қалам ёзганига асло шубҳа қилмайсиз. Лекин байтни соҳибқирон Амир Темур битган, уни Амир Ҳусайнга юборган экан. Эътибор берган бўлсангиз соҳибқирон ўзининг бутун умри давомида рассомларга, шоирларга, меъморларга катта ҳиммат кўрсатган. Уларнинг иссиқ-совуғидан ҳамиша бохабар бўлган, қадрлаган.

Темурийлар наслидан етишиб чиққан энг оташнафас шоир Алишер Навоий ҳақида ҳар қанча гапирсак оз бўлади. Бунга эҳтиёж ҳам йўқ деб ўйлаймиз. Бугун Навоий ҳазратнинг ажойиб асарларидан бири бўлган «Мажолис ун-нафоис»(«Гўзал мажлислар») да номлари зикр этилган темурийлар хонадонига мансуб бўлган аҳли назм ҳақида сўз юритамиз.

Аллома ва тарихчи, султон Мирзо Улуғбек ўз даврининг соҳиби каломларидан бири эди. Унинг қаламига мансуб «Зижи Кўрагоний» ҳамда «Тарихи арба улус» асарлари алломанинг фалакиётда ҳам, тарихда ҳам, назмиётда ҳам беназир эканлигини исботлаб туради. Айтишларича, «Тарихи арба улус»га кирган тўртликларни Мирзо Улуғбекнинг ўзи ёзган экан.

Амир Темурнинг набираси Абобакр Мирзо Навоий таърифида: «Баҳодурлиғи ва қиличи зарби Чиғатой улусида машҳурдир. Чун таъбида назм чошниси (лаззати) бор эмиш», — дейди ҳамда бир туюқни алқайди.

Амир Темурнинг яна бир набираси Султон Искандар Шерозий ҳам Навоийнинг диққат-эътиборига тушган аҳли назмлардан бўлган. Ҳазрат Навоийки, уни ўз китобига киритиб, номини зикр этган экан, демак Султон Искандар бақувват шоирлардан бири бўлганлигига шубҳа қилмасак ҳам бўлади. Шунингдек Навоий темурийзода Халил Султонни ҳам беадад иззат билан тилга олади. Ҳатто унинг бир байтини келтириб мақтаб ҳам ўтади:

Эй турки пари пайкаримиз, тарки
жафо қил!
Комил дилимиз, лаъли равонбахш
раво қил!

Темурий шаҳзодалар орасида Шоҳрух Мирзонинг ўғли Бойсунқур Мирзо илмпарвар, адабиёт ва санъат аҳлига бобоси каби юксак эътиборли бўлган. Ҳазрат Навоий ҳам у ҳақида энг илиқ сўзлар айтиб, назмда ҳам ўзига хос услуби борлигини таъкидлаб ўтади.

Мироншоҳ Мирзонинг кичик ўғли Муҳаммад Султон ҳам ўз даврида кўплаб рубоийлар, ғазаллар айтгани ҳақида Навоийда маълумотлар келтирилган.

Темурийлар хонадонига мансуб яна бир улуғ шахс — Султон Ҳусайн Бойқарони тилга олмасдан иложимиз йўқ. Ул зот Навоий яшаган даврда ҳукмронлик қилган, буюк мутафаккир шоирга чуқур эҳтиром билан қараган, ўзи ҳам Ҳусайний тахаллуси билан талай ғазаллар битган. Ҳусайн Бойқаронинг фарзандларидан Бадиуззамон Мирзо ҳам отаси каби нозик ғазаллар устаси эканлигини қуйидаги байтдан билсак бўлади.

Эй, сабо, гар сўрса ҳолим шаммаи ул
сарвиноз,
Эврулуб бошиға мен саргаштадин
етқур ниёз.

Ҳусайн Бойқаронинг фарзандлари Шоҳ Ғариб Мирзо, Фаридун Ҳусайн Мирзо ва Муҳаммад Ҳусайн Мирзолар ҳам туппа-тузук ашъор битганлар. Ғариб Мирзо Ғарибий тахаллуси остида кўплаб шеърлар ижод қилган, ҳатто девон ҳам тузган.

Ижодкор темурийзодалардан яна бири Султон Абусаид Мирзонинг набиралари Султон Масъуд Мирзо ва Султон Али Мирзолар ҳам дилбар ғазаллар ёзганлиги, уларни замондошлари завқ муҳаббат билан ўқиганларини эътироф этмоқ жоиз.

Алишер Навоий ўзбек шеъриятининг бир забардаст қаноти бўлса, унинг иккинчи қаноти Бобур Мирзодир. Чиндан ҳам Бобур Мирзонинг ҳаётида, ижодий фаолиятида ажойиб бир уйғунликни кўришимиз мумкин. У шоҳ сифатида ҳам буюк салтанат тузди, шоир сифатида ҳам беқиёс гўзал назмий гулшан яратди.

Темурий қалам соҳиблари ҳақида кўп ва хўб сўзлашимиз мумкин. Улар ҳақида асарлар ёзилганини, уларнинг ижоди чуқур таҳлил этилиши зарурлигини ҳам барчамиз яхши биламиз. Амир Темур бобомиздан ўтган гўзалликка ошнолик, ташналик барча темурийзодаларга хослиги бизга қанчалар ёқимли.

Ғолиб МИРЗО.

Тўйхат

ДАВР БИЛАН ҲАМНАФАС АДИБ

Олтмишинчи йилларнинг бошлари эди. Университетни эндигина тугатган ёш журналист республика ёшлар газетасида ишлаб юрардим.

Бир куни мени «Қизил Ўзбекистон» газетасига чақиришаётганлигини айтишди. Мен ўша даврда катта нуфузли, отахон нашр ҳисобланган бу газетанинг таҳририятида ишлашни хаёл қилиш у ёқда турсин, ҳатто унинг йўлакларидан ҳам ҳайиқиб ўтардим. Чунки бу газетада ўша даврнинг энг атоқли журналистлари Ҳабиб Нўъмон, Холбек Ёдгоров, Йўлдош Шамшаров, Ориф Юнус ва бошқалар ишлашар, моҳир журналист, публицист ва атоқли ёзувчи Иброҳим Раҳим унинг муҳаррири эди. Шу боисдан мен бу даргоҳга нима учун чақирилганимни билмасдан, муҳаррир хонасига тортиниб кириб бордим. Рўпарадаги столда иш билан кўмилиб ўтирган Иброҳим ака мени очиқ чеҳра билан кутиб олди ва «Сизни таҳририятимизга ишга таклиф қилмоқчимиз, розимисиз», — дедилар. Мен бундай таклифни кутмаган эдим. Дабдурустдан: «Ҳали мен ёшман, тажрибам камроқ, бундай даргоҳда ишлаб кета олармикинман?» — дедим. Иброҳим ака кулиб: «Биз сизни биламиз, албатта ишлаб кетасиз, ёрдам берамиз», дедилар. Шундай қилиб, «Қизил Ўзбекистон» газетасида ишлай бошладим. Иброҳим Раҳим раҳбар бўлган бу жамоада ўтказган беш йилча ижодий фаолиятим бутун умрим учун нурли дебоча, катта мактаб бўлди, дея оламан.

Дарҳақиқат, Иброҳим ака ҳаммага баравар инсоний, самимий муомала қилар, доимо ижодга, фикрий-ижодий фаолиятга рағбатлантирар эди. Катта даргоҳ, ҳар куни неча турли хил муаммолар ҳал қилинади, газетада баъзан хатолар ўтиб кетади, аммо муҳарриримизнинг бирор марта овозларини кўтариб, жаҳл билан гапирганларини эшитмаганман. Иброҳим ака доимо қандайдир ўйчан, ишчан ҳолатда бўлар, бировга гапирсалар оҳиста, тиниқ ва босиқ овоз билан гапирардилар, ним табассум билан муомалада бўлардилар. У кишининг ижодий ходимларга доим айтганлари: «Эрталаб ишга кела туриб бугун мен газетага нима янгилик бера оламан», деб ўйлаб келсаларинг бўлди», деган ижодий талаб эди. Кундалик ишларида ҳам фаол, ижодий ходимларнинг кўнглини кўтариб, яхши сўз билан қўллаб-қувватлардилар, камчилик қилганларни эса: «Мана бундай қилинса, яхши бўларди», деб қўярдилар. Яна у киши: «Ошначилик узилмасин, порядкаси бузилмасин», дейишни яхши кўрардилар, бу эса: «Яхши муомалани суиистеъмол қилакўрманглар» дегани эди.

Иброҳим ака Ўзбекистонимизни, унинг меҳнатсевар одамларини жуда яхши кўрар, улар ҳақида алоҳида бир романтика — сурур билан ёзишни ўзларининг доимий ишлари деб билардилар. Шу боисдан илғор пахтакорлар, чорвадорлар, чўлларни ўзлаштирувчилар, газ қазиб олувчилар, қурувчилар, хуллас ўша даврнинг илғор, обрўли кишилари Иброҳим аканинг қаҳрамонлари эдилар. Бунинг исботи Иброҳим ака яратган неча ўнлаб очерклар, мақолалар, қиссалар, романлардир. Биз Иброҳим ака яратган долзарб мавзулардаги очеркларни ҳавас ва ҳайрат билан ўқирдик. Уларда кишиларнинг меҳнат қаҳрамонликлари билан инсоний фазилатлари ҳам илиқ, самимий тасвирланарди. Эсимда бор, машҳур механизатор Турсуной Охунова ҳақидаги очерклари: «Агар кўчадан бир тўп қизлар ўтиб боришаётган бўлса «Турсуной» деб чақирсангиз уч-тўрттаси қайрилиб қараши турган гап», деган самимий ташбиҳ билан бошланарди. Иброҳим ака фақат очеркларгина эмас, қатор қиссалар, романлар ҳам ёзди. Булар — «Ҳилола», «Оловкор», «Ёшлик қайтиб келмайди», «Ихлос», «Тақдир», «Фидойилар», «Генерал Равшанов» сингари ўнлаб асарлар бўлиб, улар ўқувчиларга яхши танишдир. Бу асарларда ёзувчи давр воқеалари ва кишиларини алоҳида меҳру ғурур, кўтаринки руҳ билан тасвирлади.

Иброҳим ака тегирмонга тушиб бутун чиққанлардан, яъни II жаҳон урушининг бошидан охиригача иштирок этган жангчи-фахрийлардандир. Шунинг учун ҳам уруш ва унда ўзбек жангчиларининг кўрсатган қаҳрамонликлари унинг қатор очерклари, қиссалари ва романларида ўз ифодасини топди. Ўзбек адабиётида уруш мавзусида ёзилган асарлар орасида унинг қаламига мансуб асарлар алоҳида салмоқли ўринга эгадир.

Иброҳим ака ўз даврининг фарзанди сифатида ўша давр ғояларини одамлар ҳаёти, бахти ва келажаги учун зарур ва мақбул деб билади ва улуғлади.

Иброҳим ака жасоратли муҳаррирлардан эди. У киши бирор муаммо кўтарилган асарларни «қандай бўлар экан», деб тўхтатиб турмас эдилар, балки ўша материал ёки асарнинг шу кун учун, халқ учун, жамоатчилик фикри учун қанчалик муҳимлигини чуқур мушоҳада қилиб, ўқувчиларга етказишга тайёр турардилар. Бунга мисол у кишининг «Муштум» ва «Гулистон» журналларида муҳаррирлик пайтларида катта жасорат билан босишга рухсат этган «Темур тузуклари» ва бошқа асарлар фикримизнинг далилидир.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Республика давлат мукофоти соҳиби Иброҳим ака ҳар бир давр хусусияти, руҳи, «юрак уриши»ни зийраклик билан пайқаб оладиган ижодкордир. У истиқлол берган буюк неъматларни, мустақил Ўзбекистонимизнинг порлоқ келажагини чин дилдан ҳис қилиб, бу йўлда камарбаста бўлиб хизмат қилмоқда. Шу бугунимиз, ҳозирги давр қаҳрамонларининг ҳаёти, меҳнати ва интилишларини қаламга олиб, ҳозиржавоб асарлар, очерк ва қиссалар яратмоқда. Доим серҳаракат, фикрий-ижодий фаолият билан банд бўлиб юрувчи бу акамизнинг саксон ёшга кирганликларини эшитган киши дабдурустдан ишонмаслиги мумкин. Чунки Иброҳим ака доим ёш, кирчиллама йигитдек, меҳнатдан чарчамайдиган, суҳбатда самимий, меҳр-оқибатда олижаноб инсондирлар.

Умрингиз узоқ, ижодингиз сербарака бўлсин, Иброҳимжон ака!

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ.

Бирни кўриб фикр қил...

БОЛАМНИ НИМА ҚИЛДИНГ?

Одатдагидек, метронинг олдинги вагонидан чиқдим-у эшик ёнида тўхтадим. Борар манзилим — навбатдаги бекат. Шу пайт кимдир рўмолим учидан астагина тортгандек бўлди. Орқага қарадим-у, беихтиёр жилмайдим. Отаси қўлида турган 1,5-2 ёшлар чамасидаги гўдак ўз онасига талпингандек, менга талпинарди. Менинг эса икки қўлим ҳам банд. Бола ўз тилида нималардир дер, мен ҳам уддалаганимча мурғак сўзларига жавоб қайтарардим.

Эшик ёнгинасидаги ўриндиқда ўтирган, аллақандай хавотирли нигоҳини гоҳ боладан, гоҳ мендан узолмаётган аёл унинг онаси эканини пайқаш қийин эмасди. Гўдак эса мен томон талпинишини қўймасди...

— Афсуски, манзилга етиб келдим. Қўлларим бандлиги учун сени кўтара олмадим. Омон бўл! Хайр, болажон! — дедим вагондан туша туриб. Одамлар оқимига шўнғиб кетар эканман, беҳосдан йиғлаган гўдак овози эшитилди. Билмадим, бу унинг овозимиди...

Мустақиллик бекатининг Сайилгоҳ кўчаси томондан чиқдим. Буни қарангки, улар билан яна ёнма-ён турибман. Мурғак ўз тилида яна нималардир дея жажжи қўлларини мен томон чўзди. Бу сафар уни қўлимга олмасликни бағритошлик деб билдим. Юкларимни ерга қўйиб, болани қўлимга олиш учун отасидан рухсат сўрадим:

— Кел, келақол болажон, — дедим уни эркалаб, «бахтга қарши ёнимда бирор ширинлик ҳам йўқ экан, сенга берай десам», дедиму балога қолдим.

— Нима, менинг ўғлим сиздан садақа сўраяптими?! Сизда йўқ бўлган ширинликлар уйимда қуртлаб ётибди, — деди аёл заҳархандалик билан. Хижолат бўлганимдан «мени кечирасиз «садақа» деган гап хаёлимга ҳам келгани йўқ», — дедим. Қўлимда турган гўдак, кўпдан бери йўқотиб қўйган кишисини топгандек, менга тикилиб-тикилиб қарар, рўмолим ичидан кўриниб турган ҳижоб дўппимни жажжи бармоқлари билан аста ушлаб кўрарди.

Шу алфозда хунук воқеа юз бериши мумкинлигини пайқадими ёки мени хижолатдан қутқармоқчи бўлдими, ҳайтовур отаси қўлимда турган болага қўлларини чўзди:

— Давронбек, кел менга, ўғлим, кетамиз, — деди.

Давронбек, бағримга маҳкамроқ ёпишди, отасига боришни хоҳламаётганини ҳаракати билан сездирди.

Нима бўлаётганини ўзим ҳам тушунмасдим. Худди гуноҳ иш қилиб қўйгандек, икки юзимгина эмас, бутун вужудим ловуллаб ёнарди. Важоҳатини яшира билмаган она, менга яқинлашди-ю Давронбекни бағримдан юлқилаб олди. Гўдак йиғлади. «Нега йиғлайсан! Онанг ўлганми сен бошқага ёпишасан?!» дея пўстакни қоққандек жон-жаҳди билан гўдакни орқасига урди.

Мен, она қўлидан гўдакни қайтариб олишни ҳам, йўлимда давом этишни ҳам билмай, бир зумгина ҳаракатсиз қолдим. Даврон эса тинмай йиғларди.

Орқамга қайтсам, боласини қизғаниб, яна ҳам унга озор беришидан чўчиб, олдинга илдамладим. Назаримда боланинг овози яна ҳам баландроқ чиқди. Шу пайт отасининг овози эшитилди. Хотинига дашном беряпти шекилли, деб ўйладим.

— Ҳой, рўдапо! Сенга айтаяпман! — деган хитоб юрагимга тиғдек санчилди. Орқага бурилдим. Давронбек отаси қўлида эди. Орқасига қайрилиб уларнинг юришлари учун йўл бермас, йиғиси тинмаганди.

— Менга айтаяпсизми? — сўрадим қалтираган овоз билан.

— Бўлмаса, кимга?! — дея жавоб қайтарди аёл.

Уларга яқинроқ бораётганимни кўрган Давронбек йиғидан тўхтаб, чеҳрасида қуёш кулгандек, ўзгарди. Улар ёнига келдим-да, «Йўлинглар қайси томонга? Нарроқ-берроқгача бирга борсак овуниб қолар», дедим майинлик билан. Мен нечоғлик босиқлик билан гапирганим сайин улар мени ҳақорат хипчини билан савалай бошлашди.

— Гапни айлантирмай, тўғрисини айтинг, болани нима қилдингиз? — деди аёлнинг эри.

Кутилмаган гап мени гангитиб қўйди. Гўё аччиқ тутун димоғимни ачиштира бошлади. Кўзимда эса киприк қоқсам дув этиб тўкилгудек ёш тўпланди. Бу воқеа кошки эди туш бўлса... Хайрият, аччиқ ёшларимга бир куч тўғон бўлди-ю кўз ёш тўкишдек шармандаликдан асраб қолди.

— Мен... болангизга?! Бу нима деганингиз? Ахир, бу тасодифий ҳол экани бошқалардан кўра сизга аён-ку?

— Кошки, сендақаларни билмасам экан, — деди аёл. Гап орасида Давронбекка пўписа қилди: «Бир пас чакагингни ўчириб тур».

Давронбек ҳамон қўлчаларини менга чўзганича илтижо билан йиғларди. Аёлнинг гапини эри давом эттирди:

— Бошига оқ рўмол ўраб, ҳижобга кирган рўдаполар борки, жодугар, ҳаммаси жоду ўқийди.

У яна алланималар деди. Асабим ортиқ дош беролмай, йўлимда давом этдим. Сайилгоҳ кўчасидан ўтиб то Матбуотчилар кўчасига келгунимча Давронбекнинг йиғиси қулоғимга эшитилаверди...

Иш жойимга қандай келганимни билмайман, хонамга киришим билан ҳалидан бери димоғимни аччиқ тутундек ачиштираётган ёш юзларим бўйлаб оқа бошлади. Бундай пайтларда 25 йиллик қадрдоним, энг азиз кишим билан сирлашгач, енгил тортардим. Энди эса бу имкониятдан ҳам маҳрумман...

Бироқ бу қандай саргузашт бўлди? Бу не жумбоқ? Гўдак нима учун бу қадарлик менга — бағримга талпинди? У нималар деб илтижо қилди экан?!. Улар нега ҳижобимни ҳақорат қилишди?! Жоду деб нимани назарда тутишди экан? Агар гўдакнинг ота-онаси айтганидек жодугар бўлсам, нега болажон мендан чўчимади? Аксинча менга — бағримга талпинди?! Балки унинг нуроний, оппоқ рўмол ўраб юрадиган бувижониси бордир! Давронбек ўша мулойимгина бувижонисини анчадан бери кўрмаётгандир. Мени кўргач, бувиси ёдига тушиб, шундай қилгандир...?!. Бу каби охири йўқ саволлар бир-бирини қувалаб, хаёлимни банд этаверди...

Мен ўзимни қандай тутишим керак эди?!.

Насиба ҲОЖИМУРОД қизи.

Кўз ўнгимизда буюк бобокалонимиз Амир Темурнинг салобатли катта портрети. Унда шоҳона либос, бошига тож кийган, улуғвор соҳибқироннинг нигоҳи бир нуқтага қадалган. Юз қиёфаси, ўзига ярашган соқол-мўйлови ёшига хос рангда моҳирлик билан тасвирлангани учун унинг нуроний, доно ва зийрак эканлигидан далолатдир. Бобомизнинг елкадор, бақувват ва чайир қўллари қиличга таянган ҳолда тасвирлангани ҳам унга алоҳида улуғворлик касб этиб, улкан жасорат, матонат соҳиби эканлигидан хабар беради. Бармоқларида бўртиб турган томирларда жўшиб-тошиб ҳаёт нафаси уфуриб, қон оқиб тургандек туюлади.

Суратга тикилиб, маҳлиё бўлиб, ундан чуқур маъно ва мазмун уққан томошабин тасвирнинг нақадар жонли ва табиий чиққанидан бир карра завқ-шавқ ҳис-туйғусини туйсалар, рўпарарида улар билан юзма-юз турган ана шу тарихий шахснинг сиймосини чизган мўйқалам соҳибини жон қулоқлари билан тинглаб, ўн карра қувонардилар. Зотан бундай қизиқарли, тарихий, унутилмас учрашув, бахт, ҳаммага ҳам насиб эта бермайди.

СОҲИБҚИРОН РУҲИНИ ШОД ЭТИБ...

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг Марказий музейи залида улуғ бобомиз таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан хизмат кўрсатиш ва қўриқлаш махсус батальони жамоасининг Ўзбекистон халқ рассоми, профессор Малик Набиев билан учрашуви бўлиб ўтди.

Маълумки, Малик Набиев жаҳонга маълум ва машҳур бўлган «Амир Темур портрети»ни яратишдан аввал Абу Райҳон Беруний, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Абу Али Ибн Сино, Алишер Навоий, Абдураҳмон Жомий, Ал Хоразмий, Ар Розий, Рудакий сингари буюк зотларнинг ўлмас сиймоларини чизган, маданиятимиз тарихига улкан ҳисса қўшган, катта совринлар олган, дунё кезган, ўзининг муборак 80 ёшида ҳам йигитлардек елиб-югуриб, бардам-бақувват юрган атоқли мўйқалам соҳибидир.

Учрашувда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси уруш ва меҳнат фахрийлари бошланғич ташкилоти раиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, шоир Назармат ҳам қатнашиб, тингловчиларга ўзининг Амир Темурга бағишланган, шунингдек ҳарбий-ватанпарварлик, она юртга меҳр-муҳаббат, бурчга садоқат мавзусидаги бир қатор шеърларини ўқиб берди.

Учрашув ташкилотчилари, музей ходимлари Людмила Бирюкова, Диломхон Раҳимова, капитан Нурмуҳаммад Муллабоевлар меҳмонларга қизиқарли учрашув учун миннатдорчилик билдириб, уларга фахрий ёрлиқ, ва гулдасталар тақдим этишди. Меҳмонлар эса ўз навбатида фахрий меҳмонлар учун таъсис этилган махсус эсдалик китобига дил сўзларини ёзиб қолдиришди.

Амир Темур бобомиз руҳини шод этган бу учрашув Жасорат боғида ҳам давом этди.

Искандар РАҲМОНОВ.

Кўргазмалар

ЛАҲЗАЛАРГА ЙЎҒРИЛГАН ЙИЛЛАР

Илгари хабар берганимиздек, бир неча кундан буён Ўзбекистонда Германия Федератив Республикасининг маданият кунлари ўтказилмоқда. Шу муносабат билан Ўзбекистон тарихи музейида немис фоторассомларининг кўргазмаси очилди.

— Бугунги кунда Марказий Осиё маданияти германияликларнинг ҳам диққат марказида, — деди биз билан суҳбатда Германиянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси жаноб Райнхарт Биндзайль. — Ҳар йили Штутгарт ва Берлиндаги этнографик музейларда «Буюк Ипак йўли» мавзусида кўргазмалар ўтказилиб турилади.

Кўпчиликка маълум эмасдир, германияликлар Марказий Осиёга фақатгина бугунги кунда эмас, балки ўтган асрларда ҳам қизиқишиб, бир неча бор саёҳатлар уюштиришган. Албатта, Европада биринчилардан бўлиб Марказий Осиё маданияти тўғрисида немис саёҳатчилари ахборот беришган.

Кўргазмада қатнашаётганлар нафақат фотосурат усталари, балки ўн тўққизинчи асрда мавжуд бўлган айрим биз билмайдиган, фақатгина тасвирларда сақланиб қолган меросимизни асрагувчиларимиз ҳамдир.

Фототасвирчилар орасида соат савдоси бўйича донг чиқарган машҳур Генри Мазернинг ўғли Генри Мазер Шарлолоттенфельд ҳам бор. У XIX асрнинг 70-йилларида тўрт маротаба Ўрта Осиёга саёҳат қилиб, Бухоро ва Хива ҳукмдорларининг ҳузурида бўлган. У ўзи тўплаган сурат-лавҳалари, этнографик фото тасвирларини кенгайтириб, Брюссель ва Париж шаҳарларида кўргазмалар ташкиллаштирди. 1985 йили Парижда чоп этилган «Марказий Осиё орқали» номли китоби кенг оммага манзур бўлди.

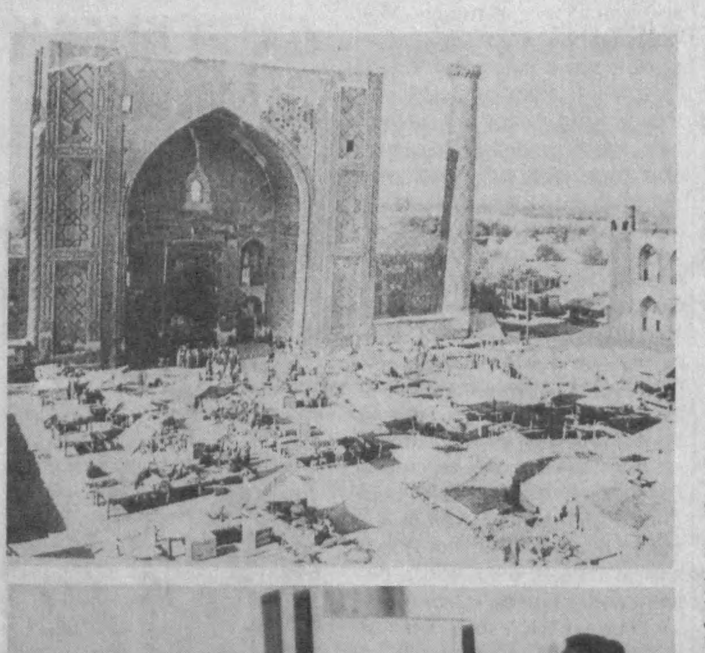

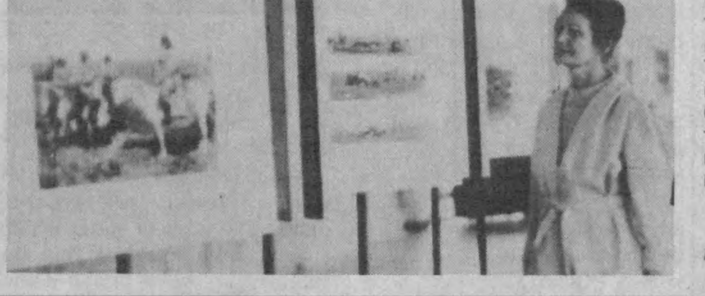

Кўргазмада суратлари намойиш этилаётган яна бир тасвирчи Украинада туғилган Самуил Рудиндир. Ўзининг ижодий ишини Петербург музейидан бошлаган. У ҳам кўп маротаба Марказий Осиёга сафарлар қилган. Самуил Рудин кўпроқ Қозоғистон маданияти ва тарихи билан қизиққан.

Вилли Рикмере фақат фототасвир билан шуғулланиб қолмай, балки альпинист ва коллекция ишлари билан ҳам машғул бўлган. Рикмерснинг бошқа фототасвирчилардан ажралиб турадиган томони шунда эдики, у Марказий Осиёда яшовчи халқларнинг ҳаёти ва турмуш тарзи билан ҳам қизиқиб, уларнинг ҳали бизга номаълум қирраларини тасвирлаб берган.

Хуллас, кўргазмада ижодий ишлари намойиш этилаётган барча фототасвирчилар XIX асрнинг охири XX аср бошларида яшаб ижод этганлар.

— Дарҳақиқат, немис сураткашлари ижоди, «Буюк Ипак йўли» бўйлаб бизнинг халқимиз ҳам юрганлигини кўрсатувчи далилдир, — дейди Штутгарт музейининг ходимаси Маргарита Павалои. — Ва бизнинг кўргазмамиз улуғ саркарда Амир Темурнинг 660 йиллиги шодиёнаси кунларида очилганлиги бежиз эмас. Бу ҳам ўз навбатида Европа халқларининг Марказий Осиёга бўлган эътиборини билдиради.

Очил ХАЗРАТОВ.

СУРАТЛАРДА: немис фототасвирчилари кўргазмасида.

Рашид Галиев олган сурат.

Шифокор мулоҳазалари

ПАЛОВ ҲАММА УЧУН ФОЙДАЛИМИ?

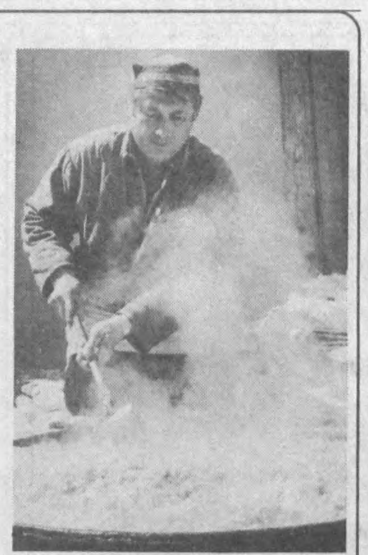

Халқимиз ушбу таомни жуда шарафлаб «таомлар шоҳи», «паловхонтўра», «Ош — луқмаи ҳалол» деб атайди. Палов тўғрисида шеърлар ҳам ёзилган, мақоллар ҳам бор, халқ достонларида, эртакларида бу таомни кўп учратамиз. Аммо у кишиларга фойда келтириши ёки зарар келтириши ҳам мумкин. Унинг фойдали хусусиятлари кўп. Уларга қуйидагилар киради: у ўта тўйимли таом бўлиб, кишини 5—8 соат давомида тўқ тутади. Унинг таркибида киши танаси учун зарур бўлган моддалар мавжуд. Унинг 500 грамми соғлом одам учун бир кеча-кундузи иссиқликнинг 41 фоизини беради. Шунингдек, палов сўлак, ошқозон-ичак безлари фаолиятини оширади ҳамда уларнинг шираси миқдорини кўпайтиради.

Лекин, шуни билиш кераккки, палов ҳамма учун ва ҳар қандай шароитда ҳам фойда келтиравермайди. У асосан соғлом кишилар учун фойдали. Аммо шунга қарамай айрим кишилар ўзларига ва қариндош-уруғларига нисбатан «ўлдирса ош ўлдирсин» дея иш тутадилар. Натижада ҳар қандай бақувват одам ҳам меъёридан ошириб ош ейиши натижасида соғлиғини йўқотади, беморларнинг аҳволи оғирлашади, касаллик қайталанади. Савол туғилиши мумкин: «Нега соғлом одам доимо палов еса соғлиғини йўқотади?» . Бунинг сабабини тушуниш учун мисол тариқасида бирор-бир машинани олайлик. Агар уни доимо катта тезликда ҳайдайдиган бўлсангиз, моторига оғирлик қилади, уни тезда ишдан чиқаради. Худди шундай сўлак ости, ошқозон ва ичак безлари узоқ муддат давомида кўп ишласа, улар қувватдан кетади ва ишдан чиқади.

Қариялар учун ҳам палов, айниқса қовурма палов оғирлик қилади. Бунинг сабаби шу ёшдаги кишиларда ошқозон-ичак безлари фаолияти анча пасайганлиги туфайли тўйимли, оғир, ёғли таомлар, жумладан палов яхши ҳазм бўлмайди. Юрак-томир, ошқозон, ичак, жигар фаолияти бузилади, қон босимини ошириб юборади. Айниқса, ётишдан олдин овқатланиш зарарлидир.

Палов юқорида айтилганлардан ташқари, бемор одамга, айниқса, ошқозон-ичак йўли касаллигига чалинган, жигари, ўт пуфаги зарарланган беморларга салбий таъсир кўрсатади. Бунга бир мисол келтирамиз. Ошқозон ва 12 бармоқли ичак яраси билан оғриган бир бемор даволаниб шифохонадан уйга кетди. Келганидан уч кун ўтиб ош еб қўйгач, яраси ёрилиб кетиб оғир аҳволда қайта шифохонага келтирилди. Жарроҳларнинг саъй-ҳаракати туфайли ҳаёти зўрға сақланиб қолинди. Бундай мисолларни ҳаётда кўплаб кузатиш мумкин. Жигар ва ўт йўли касаллиги билан оғриган беморларни ким эшитмаган дейсиз. Улар орасида ош, яъни палов туфайли сурункали ва оғир жигар касаллигига йўлиққанлар оз эмас.

Паловнинг кишиларга етказадиган зарарини йўқотиш ҳамма учун зарур масалалардан бўлиб, бунинг учун қуйидаги қоидаларга амал қилиш керак. Паловни сифатли ва тоза маҳсулотлардан тайёрлаш керак. Уни кўпроқ ивитма усулидан фойдаланиб пиширган маъқул, шунда кўпроқ фойда келтиради. Уни пишираётганда тозаликка, покликка, орасталикка катта эътибор бериш керак.

Паловдан парҳез таом сифатида фойдаланиш мумкинми, деган савол кўпчиликни қизиқтириши табиий.

Чунки ундан мутлақо воз кечиб бўлмайди, чунки у халқимиз ифтихори, ғурури. Асрлар давомида уни суюб истеъмол қилинади.

Ҳозирги замон фани ютуқлари палов таркиби ва уни тайёрлаш услубини ўзгартириш йўли билан парҳез таом сифатида ишлатишимизга имкон беради. Баъзилар палов таркиби ўзгартирилса, уни тайёрлаш услуби бошқача бўлса, уни палов деб бўладими, деб айтиши мумкин. Биз ўзимиз олиб борган тажрибаларга суянган ҳолда, ҳа мумкин деб жавоб берамиз. Бундай ҳолда паловнинг бутун таркиби ўзгармай, унинг айрим томонлари ўзгаради.

Масалан, бўқоқ касаллиги билан оғриган беморларга шолғом солинган ивитма палов фойдалидир. Турп билан ейилса, унинг фойдаси янада ошади.

Сил касаллиги билан оғриган беморларга ош таркибидаги гўшт миқдорини 200-250 граммга кўпайтириш унинг таркибини ўзгартирмайди, сифатини эса яхшилайди. Ивитма усулида пиширилган палов осон ҳазм бўлади.

Баданида сув йиғган беморга эса картошка палов яхши ёрдам беради. Камқонликка йўлиққан киши учун гўшт ўрнига жигар ёки мол қони солиб пиширилган ивитма палов анча фойдалидир.

Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, ивитма паловда дармондорилар яхши сақланади, овқатли моддалари тўла ҳазм бўлади. Уни меъёр билан ейиш, ундан сўнг кўк чой ичиш яхши натижаларни беради.

Хулоса қилиб айтганда, палов ҳамма учун ва ҳар вақт фойда келтирсин десангиз, меъёрини билиб тановул қилинг. Ундан парҳез таом сифатида турли касалликларни даволашда ҳам фойдаланиш мумкин.

Ботир САИДОВ,
тиббиёт фанлари номзоди.

Футбол

ҲАРБИЙЛАРНИНГ ҒАЛАБАСИ

Дастлабки чемпионатларда устунлик «Пахтакор» томонда эди. Аммо кейинги йилларда ҳарбийлар ташаббусни ўз зиммаларига олишмоқда. Айниқса, ўтган йил МҲСК футболчилари донгдор жамоа билан «Пахтакор» ўйингоҳида жанговар дуранг қилиши, ўз майдонида йирик ҳисобда ғалаба қозониши «тарози» палласини улар томонга оғдирди.

Икки жамоанинг биринчи даврадаги учрашуви кўпчиликнинг ёдида бўлса керак. МҲСК футболчилари бутун ўйин давомида ҳужум майдонида 9 киши бўлиб ҳаракат қилишларига қарамай, дарвозанинг дахлсизлигини сақлаб қолишдигина эмас, қарши ҳужумлардан бирида гол киритиб ғалаба қозонишди. Бу ўйин натижаси пахтакорчилар олтин медали учун курашдаги имкониятни кескин пасайтириб юборди... Эндиликда МҲСК қолган учрашувлар натижасидан қатъи назар бу йилги чемпионатда олтин медалга даъвогарлик қила олмайди. Бироқ олтин ва кумушдан ташқари бронза медали ҳам бор. Ҳарбийлар учун «Пахтакор» билан бўладиган ўйин натижаси жуда муҳим аҳамиятга эга эди. Ўйин бошланиши билан МҲСК футболчилари ҳужумга ташланишди ва дастлабки дақиқадаёқ ҳисобни очишди. Ушбу ҳисоб учрашув охиригача ўзгармади.

Ушбу турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди:

«Наврўз» — «Нефтчи» —1:0 «Косонсой» — «Янгиер» —1:0 «Динамо» (У) — «Нурафшон» —3:0; «Сўғдиёна» — «Динамо» (С) —1:1; АСК — «Трактор» —1:1; «Навбаҳор» — «Машъал» —5:0; «Дўстлик» — «Атласчи» —4:3

Асрор МЎМИНОВ.

Теннис

ЎСМИРЛАР БЕЛЛАШИШДИ

«Пахтакор» теннис клубида ўсмирлар ўртасида Йўлдош Охунбобоев хотира соврини учун ўтказилган 21-анъанавий турнир ниҳоясига етди. Бир ҳафта давом этган қизғин курашларда Россия, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон ва республикамиз вилоятларидан тўпланган 215 нафар ёш теннисчилар кортларга тушдилар. Шуни қувонч билан айтиш керакки, мусобақага келган кўплаб меҳмонлар Ўзбекистонда теннисning илдам ривожланаётганлигини эътироф этдилар. Юртимизда теннисга бўлган катта қизиқишни турнирга совринлар таъсис этган ҳомийларнинг кўплигидан ҳам билиш мумкин. Айниқса, Ўзбекистон теннис федерацияси, шаҳар спорт қўмитаси, «Пахтакор» теннис клуби, «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорацияси, «Ал-Машриқ» фирмаси ҳамда «Комила» кичик корхонаси таъсис этган совринлар учун беллашувлар қизғин кечди. Умумжамоа ҳисобида Қозоғистон ва ўзбекистонликлар юқори натижаларга эришдилар. Шахсий ғолиблик шоҳсупасида эса ёш теннисчиларимиздан К. Дадахўжаева, М. Охунжонов, А. Журавлев ва И. Кокуринлар ҳам бор.

Беҳзод ЭГАМОВ.

Ҳаво қизигандан қизиди. Қуёш тафтидан хансираб ётган шаҳар кўчалари сув сўраб илтижо қилаётгандек. Бекатдаги трамвайда одамлар тўла эди. Йўловчилар уловнинг юрмаганидан тоқатсизланар, иложсизликдан бир-бирига нолиб қўярди. Ҳайдовчи эса шошилмас, ер ости йўлидан чиқиб бекат томон югураётган одамларни кутиб турарди. Ниҳоят йўловчилардан бири «портлади».

— Иссиқда бизни пиширмоқчимисан? Юрмайсанми энди!

— Қачон юришни ўзим биламан, — деди ҳайдовчи метродан чиқиб келаётганларга умидвор тикилиб.

— Одам боласимисан, ўзи! Юр деяпман, сенга?!

— Сен кимсан ўзи, менга буйруқ қиладиган.

Ҳайдовчи туриб, танбеҳ берган кишини шунақанги сўкиб кетди-ки! Унинг жазавага тушганини кўрган кексароқ одам тинчлантиришга уринди:

— Сиз мезбон, йўловчилар меҳмон, болам. Унча-мунча гапларга парво қилманг. Қани рулга ўтиринг-чи!

Трамвай силкиниб йўлга тушди. Унинг юришидан ҳайдовчининг асабийлашганини сезиш қийин эмасди.

Турмуш чорраҳаларида

НИМАНИДИР ҚИДИРАМАН ШЕЪРДАН ҲАМ УЛУҒ

«Спорт моллари» магазини бекатидан ўтаётганда трамвай енгил машинани уриб юборди. Рулда ўтирган, пешонаси ёрилиб, ҳушидан кетган ёшгина йигитни касалхонага олиб кетишди.

— Ўла! Одамларнинг қаҳрини келтирсанг, бундан ҳам баттар бўласан! — дея тўнғиллади ҳалиги йўловчи ранги оқариб кетган ҳайдовчига қараб.

Икки киши бир-бировининг асабини «эговлади».

Оқибатда бир бегуноҳ йигит жабр тортди.

Кечки пайт. Бозорда одамлар кўп. Сотувчиларнинг қўли-қўлига тегмайди.

— Тарозингиз тўғрими? — деб сўради шубҳаланиб харидор йигит.

— Ие, акахон, тарозидан уриб бўладими? Кўпнинг ҳақидан қўрқаман.

— Икки кило тортинг-чи.

— Хўп бўлади.

Йигит помидорнинг ҳақини тўлаб йўлида давом этди.

Қўлидаги юк енгил туюлди чоғи, силкиб-силкиб чамалаб кўрди. Шубҳаланиб, кекса бир отахоннинг ёнига яқинлашиб:

— Шуни паллага қўйиб кўрайчи- — дея сўради.

— Қани қўйингчи. Икки килоликми? Кам-ку ўғлим. Деярли ярим кило кам.

Йигит жаҳл билан ортга қайтди.

— Акахон, бу тарозингиз нотўғри экан-ку! Ярим килоям уриб қоласизми? Қани тўғрилаб беринг-чи!

— Ҳе, ўт. Ўт-е! Кимга торттириб келганингни мен қайдан билай. Бор, йўлингдан қолма.

— Нима деяпсан ўзи? Кимни лақиллатмоқчисан?

Харидор йигит помидор сотаётган кишининг ёқасидан олди.

Иккаласи муштлашиб кетди.

Йигитнинг қўлидаги помидор сочилиб кетди. Муштлашаётган киши ўзининг яшикдаги помидорига оёқ қўйиб эзиб юборди. Қаердандир етиб келган милиция ходими уларни хонасига олиб кетди. Воқеанинг гувоҳи бўлган кишилар юзида бир савол: одамларга нима бўляпти ўзи?

Наҳотки шу ишни жанжалсиз ҳал қилиш мумкин эмас эди?

Энди кимга фойдаю кимга зарар?

Метро — Тошкентимизнинг фахри. Шу билан бирга, энг қулай транспорт воситаси. Ёзда қулай, қишда иссиқ.

Лекин йўловчилардан эҳтиётлик ҳам талаб этади. Бир куни бир йигит эшикни бехос қўйиб юборганди бир аёлнинг пешонасига урилди. Унинг эси оғиб қолди. Йигит қайтиб келиб узр сўраш ўрнига кўрмаганга олиб кетворди.

Яна бир сафар қўйиб юборилган эшик кексароқ бир кишининг сумкасига урилди. Қарсиллаб нимадир синди. Ҳалиги одам сумкасини ташлаб, айбдор йўловчининг ортидан югурди.

— Ҳой, фалокат, унинг ичида нима борлигини биласанми? Йиғиб-асраган пулимга пахта ёғи олиб келаётгандим. Энди уйдагиларга нима дейман!

Икки ўртадаги асаббузарлик бир неча фурсат давом этди. Қўллари қалтираб, шалаббо бўлган сумкани кўтариб йўлга тушган кишига қараб ачиниб кетдим.

Бу воқеаларни турли пайтда турли фаслларда учратдим. Сўлим Тошкент кўчаларида хаёлга ботиб, уларга изоҳ қидирдим. Бир-бировига қарамасдан шошиб бораётган одамларнинг юзларидан жавоб изладим.

Кўнглимдан кечган ўйларни сатрларга тўкдим:

Топганим не, қидирганим не,
Кўнгил нима истайди бугун.
Билолмасдан қачон ечилгай,
Юрагимни хун этган тугун.

Барибир кўнглим ёришмади. Хаёлимда эса шоиримизнинг сатрлари айланади, айланаверади...

Ниманидир қидираман щеърдан ҳам улуғ...

Абдураҳмон ЖЎРАЕВ.

Ўзбекистон футбол мамлакати бўлади

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ — БОШ СОВРИН СОҲИБИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг юртимизда футболни ривожлантириш юзасидан чиқарган қарорлари ҳаётга чуқур тадбиқ этилаётгани қувонарли ҳолдир. Даҳаларда, маҳаллаларда, олий ўқув юртлари, корхона ва ташкилотларда футбол жамоалари тузилаётгани, ҳар хил ёшлилар ўртасида кўплаб қизиқарли мусобақалар ташкил этилаётгани ҳам фикримизнинг ёрқин далилидир.

Куни кеча шаҳримизнинг «Динамо» ва Тошкент олий умумқўшин командирлар билим юрти ўйингоҳларида Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги ва «Меҳнат ўринбосарлари» кўнгилли спорт жамияти Марказий кенгаши томонидан ўқувчи ёшлар ўртасида футбол бўйича ўтказилган финал мусобақалари ниҳоясига етди. Ушбу турнир доирасида Республикамиз вилоятлари, Қорақалпоғистон ва Тошкент шаҳрида 14 та жамоа икки гуруҳга бўлинган ҳолда асосий соврин учун қизғин ва шиддатли беллашувлар ўтказди.

Турнир Тошкент шаҳри футболчилари учун жуда муваффақиятли кечди. Кучли таркибда майдонга тушган ҳамшаҳарларимиз бирин-кетин Самарқандни 3:0, қашқадарёлик ёш футболчиларни 6:1, Сирдарё жамоасини 5:0, Жиззах чарм тўп усталарини 2:0 ҳисобида енгиб, финал баҳсида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритишди. Иккинчи гуруҳда эса бухоролик футболчилар барча рақибларини доғда қолдиришди.

Тошкент Олий умумқўшин командирлар билим юрти ўйингоҳида Тошкент шаҳри ва Бухоро вилояти ёш футболчилари ўртасида ўтказилган финал беллашувида пойтахтликлар жуда йиғинчоқлик билан тўп суришди. Натижада беллашув йирик — 3:0 ҳисобида ҳамшаҳарларимиз ғалабаси билан якунланди. Шундай қилиб Тошкент шаҳри ўқувчи-футболчилар жамоаси бош соврин — жуда чиройли ишланган футбол кубоги билан тақдирланди.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

СУРАТДА: Тошкент шаҳар футбол жамоасининг сардори бош соврин билан.

Рашид Галиев олган сурат.

БИР ЧИМДИМ ҚАҲҚАҲА

Одамлар орасида чумоли ҳам шошилиб кетаётган экан, бир йўловчи ундан сўради:

— Биз-ку ишга шошилиб кетаяпмиз, сен-чи?

— Ҳали эшитмадингларми?

— Нимани?

— Филни сўйиб кетишибди!

— Филни сўйиб кетишган бўлса, сенга нима?

— Мендан кўришаётибдида.

***

Шер ўрмонда қуён тутиб олди. Қараса, унинг оғзидан гупиллаб арақ ҳиди келаяпти. Қуённи ейишга ижирғаниб уни улоқтириб ташлади ва башарасини бужмайтириб:

— Сен ҳам ҳайвонгарчиликдан чиқибсан-ку, — деди.

***

Ниначи чумолини масхараламоқчи бўлиб, ундан сўради:

— Нега бошинг катта?

— Ақлимиз кўп.

— Белинг ингичка?

— Меҳнаткашмиз.

— Белингдан пастинг катта.

— Оғирлиги бизнинг вазнимиздан ўн марта катта бўлган сендек такасалтангларни кўтара олишимиз учун шундай яратилганмиз.

***

Қуён ўрмонда ўқланган милтиқ топиб олиб кетаётган эди, қаршисидан айиқ чиқиб қолди. Қуён унга милтиқни ўқталиб буйруқ берди:

— Тўнка ёнидаги чириб ётган қалпоқчали замбуруғни ейсан, бўлмаса отаман!

— Сен шалпангқулоқ бир қуён бўлсанг, мен куч-қувватга тўла айиқман. Сен мақтанчоқни айтганингни қиладиган бўлсам, отақол.

Қуён тепкини босди, «чиқ» этган товуш эшитилди, лекин пистон ва порох нам тортиб қолгани учун милтиқ отилмади. Айиқ, энди қалайсан, тирмизак, дея қуёнга яқинлаша бошлади. Қуён милтиқни улоқтириб, айиққа таъзим қилди:

— Полвон, ҳазиллашдим,замбуруғни ейдиган ўзимиз-да!

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ.

Ножўя иш — келтирар ташвиш

ЖИГАРБАНДЛАР МАШМАШАСИ

Ота ўғлига, ўғил отасига мол-мулк борасида уруш эълон қилгани ҳақида тарихий китоблардан кўп ўқиганмиз. Мулк учун кураш нафақат шоҳлар, балки оддий фуқаролар ўртасида ҳам қизғин бўлишини тўғрисини айтганда ўйламагандик. Миробод туманида яшовчи К. Елененинг акаси Дмитрий аллақачон хориж фуқароси бўлиб кетган. Бироқ ака синглисида қолиб кетган баъзи бир қимматбаҳо тақинчоқларга эга бўлишдан ҳали-ҳануз умидини узмаганди. Шу сабаб бўлиб, у синглисиникига атайлаб келади. Гапни узоқдан бошлайди. У томонларда, яъни ўзи яшаб турган Болқон давлатларидан бирида тилла тақинчоқларнинг баҳосининг ниҳоятда қимматлигини айтиб, хоҳласа синглисига жаҳовирли тилла тақинчоғини анча баланд нархда сотиб беришни таклиф этади. Сингил акасининг кўнглидаги қора ниятини қайдан ҳам билсин. Пешонасига фирибгар деб ёзиб қўймаган бўлса. Нима қилса ҳам жигари, синглисига ёрдам қилайин дегандир.

Аммо номард ака нақд 6,5 минг долларлик тилла тақинчоқларни олиб бошқа бу уйга қадам босмади. Орадан анча фурсат ўтди ҳамки ака ваъда берган пулдан дарак бўлмади. Ахир акаси пулни ўзи тўлаб кетмоқчи эди-да.

Ички ишлар ходимлари фирибгарни қўлга олишди. Унга яна бир неча кун имкон берилганида борми тошкентлик қариндошлари ва бошқа кишиларни ҳам чув тушириб «касбини» гуллатиб юраверарди.

ТАРБИЯСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Эндигина 15 ёшни қоралаган Р. Тимофей қўшниси — Мирзо Улуғбек туманидаги 141-болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишлайдиган Ф. Анастасиянинг уйида 8 ёшли ўғлидан бошқа ҳеч ким йўқлигини билиб, уйга талончиликка тушади. Ўғилчани четга итариб юбориб, музлатгичдан турли хил озиқ-овқат маҳсулотларини олиб ҳеч нима кўрмагандай чиқиб кетади. Лекин Тимофей ўғирлаган ширинликлар унга татимади. Ота-она унга вақтида яхши тарбия бермагани учун ҳозир терговда жавоб беришмоқда.

ЎҒРИЛИКНИНГ ОХИРИ ВОЙ

Ҳеч қаерда ишламайдиган С. Радион ҳам ўғирликнинг ҳадисини олганлардан экан. Радион Мирзо Улуғбек туманидаги кўп қаватли уйларга ўғирликка тушиб, кўпгина ҳамшаҳарларимизни қақшатиб юрганди. Ўғрилик усулларининг бир хилдалиги уни ушлашда ички ишлар ходимларига қўл келди. Тажрибали ички ишлар ходимлари унинг пайига тушиб, ашёвий далиллар билан қўлга олишга муваффақ бўлишди.

Радион охирги марта Мирзо Улуғбек туманидаги Қорасув-1 даҳасида яшовчи бир аёлнинг уйига ўғриликка тушиб, у ердан телефон жавоб бергувчи мосламаси, биллур идишлар, аёллар чарм камзули ва бошқа нарсаларни олиб чиқиб кетганди.

Пешона терини тўкмасдан эгаллаган моллар унга буюрмади. Ўғри телефон жавоб бергувчи мосламани бозорда сотаётганида ички ишлар ходимлари томонидан ушланди. Қилмиш-қидирмиш, деганларидек Радион ўғирлиги учун жиноий жазога тортилади.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг матбуот хизмати ходими.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Алоқа иншоотларини таъмирлаш бўйича режадаги профилактик ишлар амалга оширилиши муносабати билан 1996 йилнинг 21 октябридан то 4 ноябрига қадар Корченов, гвардия полковниги Хўжаев, Зоҳидов, М. Ан, 1 ва 2-Кутузов, Ялта кўчаларида истиқомат қилувчи 34/35-АТС абонентларда алоқа бўлмайди.

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги масъулияти чекланган жамият «Биго-К» фирмасининг Бобур боғи ёнида 1996 йил 16 октябрь куни йўқолган иш юритиш ҳужжатларини топган кишидан уни мукофот эвазига қайтаришни сўраймиз.

Телефон: 29-79-10.

Юшмоқ мебель
ҚОПЛАНАДИ
Тел: 56-40-84.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис:
ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар:
хатлар — 33-29-70;
эълонлар: 33-28-95, 33-08-74, 36-57-65.
факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ✣ Буюртма Г-0568. ✣ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ✣ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ✣ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ✣ Босмага топшириш вақти 11.30. ✣ Босишга топширилди: 11.30. 5.443 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.